

Lumang Tipan

Gabay sa Pag-aaral
ng Miyembro ng Klase

Paunang Salita

Ang pangunahing pinagtutuunan ng pansin ng kursong ito ay ang mga turo sa Lumang Tipan. Tinatalakay din nito ang mga aklat nina Moises at Abraham, na bahagi ng Mahalagang Perlas. Ang mga aklat na ito ay kapwa nagbibigay sa atin ng ulat tungkol sa mga pakikitungo ng Diyos sa kanyang mga tao mula pa noong Kapulungan sa Langit hanggang sa ilang daang taon bago isilang ang Tagapagligtas. Ang mga ito ay nagbibigay ng mga makapangyarihang halimbawa ng pananampalataya at pagkamasunurin. Ipinakikita rin ng mga ito ang mga bungang dulot ng paglimot, pagsuway, o pagsalungat sa Diyos. Ang mga propesiya sa mga aklat na ito ay nagbibigay patotoo sa pagsilang, pagbabayad-sala, ikalawang pagparito at paghahari sa milenyong Tagapagligtas.

Binabanghay ng gabay sa pag-aaral na ito ang takdang babasahin sa bawat linggo, naglalaan ng mga tanong na nagbibigay kabatiran sa pamumuhay nito, at nagmumungkahi ng mga karagdagang sanggunian sa banal na kasulatan na nagbibigay linaw at nagpapalawak sa inyong pag-aaral. (Ang *Bible Dictionary, Topical Guide*, at mga talababa sa edisyon ng BHA ng Bibliang King James ay naglalaan din

ng maraming kabatiran na makatutulong.) Ang gabay sa pag-aaral ay nilayon para sa mga sumusunod na paggamit:

- a. *Kani-kanyang pag-aaral ng banal na kasulatan*. Ang pagsasagawa ng mga tanong na kasama sa bawat takdang babasahin ay makatutulong sa inyong makita kung paano maglalapit sa inyo kay Cristo ang mga turo ng mga propeta ng Lumang Tipan.
- b. *Pag-aaral ng banal na kasulatan ng Mag-anak*. Ang gabay sa pag-aaral na ito ay magiging isang mahalagang kagamitan para sa gabing pantahanan ng mag-anak at para sa iba pang talakayan sa mag-anak.
- c. *Paghahanda para sa talakayan sa klase*. Habang pinag-aaralan ninyo ang mga takdang babasahin at isinasaalang-alang ang mga tanong sa pagsasagawa ay magiging mas handa kayo na gumawa ng makabuluhang kontribusyon sa inyong klase sa Doktrina ng Ebanghelyo.

Sa pamamagitan ng paggabay ng Espiritu sa inyong pag-aaral, tulad ni Job ay makapagpapatotoo kayong, “Talastas ko na Manunubos sa akin ay buhay, at siya’y tatayo sa lupa sa kahuli-hulihan” (Job 19:25).

“Ito ang Aking Gawain at Aking Kaluwalhatian”

Moises 1

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Moises 1:1–11. Nakita ni Moises ang Diyos at nakipag-usap sa kanyang nang harap-harapan. Nalaman ni

Moises na siya ay anak ng Diyos na kawangis ng Bugtong na Anak ng Ama.

- b. Moises 1:12–23. Hinarap ni Satanas si Moises; itinaboy siya ni Moises.

c. Moises 1:24–39. Nagpakita muli ang Diyos at itinuro ang tungkol sa kanyang gawain at kaluwalhatian.

- Ano ang natutuhan ni Moises tungkol sa Diyos mula sa mga karanasang inilarawan sa Moises 1:1–7? Ano ang nalaman ni Moises tungkol sa kanyang sarili? Ano ang kaibahang magagawa sa ating buhay ng kaalaman na tayo ay mga anak ng Diyos, na nilikha tayong kawangis ng kanyang Anak?
- Paano tumanggap ng lakas si Moises upang mapaglaban ang mga panunukso ni Satanas? (Tingnan sa Moises 1:18, 20–21.) Paano pinaalis ni Moises si Satanas? Paano tayo

mapalalakas ng panalangin upang mapaglaban ang tukso? Ano pa ang maaari nating gawin upang makamtan ang ganitong lakas?

- Kahit na ang Diyos ay lumikha ng mga daigdig at mga tao na hindi natin mabilang, tiniyak niya kay Moises na kilala niya ang lahat ng mga ito (Moises 1:35). Paano ninyo nadama na ang bawat isa sa inyo ay kilala at mahal ng Ama sa Langit at ni Jesucristo?
- Bakit mahalagang malaman natin kung ano ang gawain at kaluwalhatian ng Diyos? Ano ang ilang tiyak na paraan upang matulungan natin siya sa dakilang gawaing ito?

“Ikaw ay Pinili Bago Ka pa man Isinilang”

Abraham 3; Moises 4:1–4

2

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Abraham 3:11–12, 22–23; Doktrina at mga Tipan 138:53–57. Si Abraham ay nakipag-usap nang harap-harapan sa Panginoon at nalaman niyang sa buhay bago ang buhay sa mundo ay maraming “mararangal at dakila” na mga espiritu ang inordenan noon pa sa kanilang misyon sa lupa (Abraham 3:11–12, 22–23). Marami pang nalaman si Pangulong Joseph F. Smith tungkol sa “mararangal at dakila” sa isang pangitain tungkol sa pagdalaw ng Tagapagligtas sa daigdig ng mga espiritu bago ang Kanyang Pagkabuhay na Mag-uli (Doktrina at mga Tipan 138:53–57).
- b. Abraham 3:24–28; Moises 4:1–4. Ipinakita kina Abraham at Moises sa isang pangitain na si Jesucristo ay pinili sa Kapulungan sa Langit upang

maging ating Tagapagligtas at pinili nating sumunod sa kanya. Ipinakita rin sa kanila na si Lucifer (Satanas) at ang mga espiritong sumunod sa kanya ay itinaboy sa langit.

- Sino ang nakita ni Pangulong Joseph F. Smith sa kanyang pangitain tungkol sa daigdig ng mga espiritu? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 138:53.) Ano ang inordena noon pa sa mga taong ito na gagawin nila? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 138:55–56.)
- Bilang karagdagan sa pag-oordena noon pa sa mga propeta sa kanilang mga tungkulin, ang Diyos ay nag-oordena rin noon pa ng marami “pang ibang espiritu” upang tumulong sa pagtatatag ng kanyang kaharian sa iba’t ibang paraan. Ano kaya ang inordena noon pa na gawin ninyo? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 138:56.)

- Sino ang dalawang espiritu sa Kapulungan sa Langit na nag-alok na maging Tagapagligtas natin? (Tingnan sa Abraham 3:27; Moises 4:1–2.) Paano nagkakaiba ang kani-ang mga alok? Bakit pinili ng Ama sa Langit si Jesucristo na maging ating Manunubos? (Tingnan sa Moises 4:2–3.)

Karagdagang babasahin: Isaias 14:12–15; Apocalipsis 12:7–9; Alma 13:3–5; Doktrina at mga Tipan 29:36–39; at ang nalalabing bahagi ng Abraham 3 at Doktrina at mga Tipan 138.

Ang Paglikha

Moises 1:27–42; 2–3

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Moises 1:27–42. Tumanggap si Moises ng isang pangitain tungkol sa mga nilikha ng Diyos at inutusan ng sumulat ng tala tungkol sa Paglikha ng mundo.
- b. Moises 2:1–25; 3:1–14. Nalaman ni Moises na ang Diyos ang Lumikha sa lahat ng bagay.
- c. Moises 2:26–31; 3:7, 15–25. Nalaman ni Moises na ang mga lalaki at babae ay nilikhang kawangis ng Diyos.

- Ano ang inihayag ng Diyos tungkol sa layunin ng Paglikha? (Tingnan sa Moises 1:39; Abraham 3:24–25; tingnan din sa 1 Nephi 17:36.)
- Alin sa mga nilikha ng Diyos ang tunay na napakaganda para sa inyo? Paano magiging kapaki-pakinabang sa atin ang maingat na pagpuna sa mga kagandahan ng paglikha sa araw-araw?
- Paano “nagpapatotoo” tungkol sa Diyos ang mga bagay na nilikha? (Tingnan sa Moises 6:63; Alma 30:44.)

Karagdagang babasahin: Abraham 4–5; Genesis 1–2.

3

“Dahil sa Paglabag Ko ang Aking mga Mata ay Namulat”

Moises 4; 5:1–15; 6:48–62

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Moises 4; 5:10–11; 6:48–49, 55–56. Si Satanas ay nagpunta sa Halamanan ng Eden at sinikap na linlangin si Eva. Kinain nina Eva at Adan ang bunga ng punungkahoy ng kaalaman ng mabuti at masama (4:5–12). Dahil sa pagkahulog, sina Adan at

Eva ay itinaboy mula sa halamanan (4:13–31). Sa dakong huli ay nagalak sina Adan at Eva sa mga biyayang dulot ng Pagkahulog (5:10–11). Itinuro ni Enoc ang mga epekto ng Pagkahulog (6:48–49, 55–56).

- b. Moises 5:14–15; 6:50–54, 57–62. Dahil sa Pagbabayad-sala ni Jesucristo ang mga tao ay nailigtas sa pisikal na

4

- kamatayan sa pamamagitan ng Pagkabuhay na Mag-uli at maaaring maligtas mula sa espirituwal na kamatayan sa pamamagitan ng pananampalataya, pagsisisi, pagbibinyag, kaloob ng Espiritu Santo, at pagsunod sa mga kautusan.
- c. Moises 5:1–9, 12. Sina Adan at Eva ay nagsimulang mabuhay bilang mga mortal. Itinuro nila sa kanilang mga anak ang mga katotohanan ng ebanghelyo (5:1–4, 12). Si Adan ay nag-alay ng mga hain na kahalintulad ng sakripisyo ng Bugtong na Anak (5:5–9).
- Ano ang mga bunga ng Pagkahulog kina Adan at Eva—at sa atin? (Tingnan sa Moises 4:22–29; 5:10–11; 6:48–49, 55–56; 2 Nephi 2:22–23; 9:6; Genesis 3:16–23.)
  - Kapag nagtuturo ang mga propeta tungkol sa Pagkahulog nina Adan at Eva, karaniwan ay itinuturo din nila ang tungkol sa Pagbabayad-sala ni Jesucristo (Moises 5:10–15; 6:48–62; 2 Nephi 9:6–10). Bakit mahalagang ituro ang Pagbabayad-sala na kaakibat ng Pagkahulog?
  - Ano ang layunin ng mga hain na inialay ni Adan? (Tingnan sa Moises 5:7–9.) Anong mga paalala na katulad nito ang ibinigay na sa atin?
- Karagdagang babasahin: Genesis 2–3; I Mga Taga Corinto 15:20–22; 2 Nephi 2:5–30; 9:3–10; Helaman 14:15–18; Doktrina at mga Tipan 19:15–19; 29:34–44; Mga Saligan ng Pananampalataya 1:2; “Pagkahulog nina Adan at Eva,” *Ang Gabay sa mga Banal na Kasulatan*.

“Kung Ikaw ay Gumawa ng Mabuti, Ikaw ay Tatanggapin”

Moises 5–7

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Moises 5:16–41. Higit na minahal ni Cain si Satanas kaysa sa Diyos at sinunod ang utos ni Satanas na mag-alay ng hain sa Panginoon (5:16–19). Tinanggihan ng Panginoon ang hain ni Cain at inutusan si Cain na magsisi (5:20–25). Nakipagtipan si Cain kay Satanas at pinatay si Abel (5:26–33). Isinumpa ng Panginoon si Cain, at pinalayas si Cain sa kinaroroonan ng Panginoon (5:34–41).
- b. Moises 6:26–63. Si Enoc, na apo ni Adan sa ika-apat na salinlahi, ay tinawag ng Panginoon na mangaral ng pagsisisi (6:26–36). Sinunod ni Enoc ang utos ng Panginoon (6:37–63).
- c. Moises 7:13, 17–21, 23–47, 68–69. Napakalaki ng pananampalataya ni Enoc kung kaya ang mga bundok ay napatag, ang mga ilog ay nag-iba ng kanilang pinag-aagusan, at ang lahat ng bansa ay natakot (7:13, 17). Ang Panginoon at si Enoc ay nanangis dahil sa kasamaan ng mga tao sa mundo (7:23–47). Ang mga tao sa lungsod ni Enoc ay may iisang puso at iisang isipan sa Panginoon, at ang buong lungsod ay dinala sa langit (7:18–21, 68–69).
- Paano tumugon si Cain nang tanungin ng Panginoon kung nasaan si Abel? (Tingnan sa Moises 5:34.) Ano ang ibig sabihin ng maging tagapagbantay ng ating kapatid? (Tingnan sa I Juan 3:11, 17–18.)

- Bakit tinawag ng Panginoon si Enoc at ang kanyang mga tao na Sion? (Tingnan sa Moises 7:18.) Ano ng ibig sabihin ng maging “iisang puso at iisang isipan”? Ano ang maaari nating gawin upang maging iisang

puso at iisang isipan sa Panginoon? sa ating mga mag-anak? sa Simbahan?

Karagdagang babasahin: Moises 5:42–55; 6:10–23; 7:14–16, 59–64; 2 Nephi 2:25–27; Genesis 4:1–16.

“Si Noe . . . ay Naghanda ng Isang Daong sa Ikaliligtas ng Kaniyang Sangbahayan”

6

Moises 8:19–30; Genesis 6–9; 11:1–9

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- Moises 8:19–30; Genesis 6:5–22; 7:1–10. Ipinangaral ni Noe ang ebanghelyo, ngunit hindi nakinig ang mga tao (Moises 8:19–25). Dahil sa kasamaan ng mga tao, ipinahayag ng Panginoon na lilipulin niya ang lahat ng tao sa mundo (Moises 8:26–30; Genesis 6:5–13). Inutusan ng Panginoon si Noe na gumawa ng isang arka at dalhin ang kanyang mag-anak at dala-dalawa ng lahat ng nabubuhay sa loob nito (Genesis 6:14–22; 7:1–10).
  - Genesis 7:11–24; 8; 9:8–17. Umulan sa loob ng 40 araw at 40 gabi (7:11–12). Ang lahat ng tao at nilalang na wala sa arka ay nangatay (7:13–24). Nang kumati ang tubig ay nilisan ni Noe, ng kanyang mag-anak, at ng mga hayop ang arka, at si Noe ay nag-alay ng handog sa Panginoon (8:1–22). Inilagay ng Panginoon ang bahaghari bilang tanda ng kanyang tipan kay Noe (9:8–17).
  - Genesis 11:1–9. Mga ilang salinlahi ang nagdaan pagkatapos ng baha ay sinikap ng mga tao na magtayo ng tore patungong langit. Nilito ng Panginoon ang kanilang wika at ikinalat sila sa buong mundo.
- Ano ang kalagayan ng mundo nang tawagin ng Panginoon si Noe na mangaral ng ebanghelyo? (Tingnan sa Moises 8:20–22.) Ano ang nakikita ninyong pagkakapareho ng mga tao noong kapanahunan ni Noe at ng mga tao sa ating panahon?
  - Paano sana maaaring naiwasan ng mga tao ang kapahamakan noong panahon ni Noe? (Tingnan sa Moises 8:23–24.) Paano makatutulong sa atin ang pakikinig at pag-sunod sa mga propeta upang maiwasan ang espirituwal at temporal na kapahamakan?
  - Bakit itinayo ni Noe ang arka? (Tingnan sa Mga Hebreo 11:7). Anong “mga arka” ang nasa atin sa ngayon na makatutulong upang mailigtas tayo mula sa kasamaang nakapalibot sa atin? (Maaari ninyong naising sumangguni sa pol-yetong *Para sa Lakas ng Kabataan* [34285 893] upang masagot ang tanong na ito.) Paano natin matutulongan ang iba na makahanap ng kanlungan sa “mga arka” na ito?

Karagdagang babasahin: Mga Hebreo 11:7; Moises 7:32–36.

Ang Tipang Abraham

Abraham 1:1-4; 2:1-11; Genesis 12:1-8; 17:1-9

7

Pag-aralan ang Abraham 1:1-4; 2:1-11; Genesis 12:1-8; 17:1-9. Sa mga talatang ito ay hinangad ni Abraham na maging matwid at karapat-dapat sa mga biyaya ng Diyos. Ang Diyos ay nakipagtipan kay Abraham, na nangangakong si Abraham ay magkakaroon ng maraming inapo na tatanggap ng isang lupang pangako at ng mga biyaya ng pagkasaserdote at ebanghelyo.

Ang lahat ng mga miyembro ng Simbahan ay binhi [inapo] ni Abraham, na ang ibig sabihin ay mga inapo niya tayo at mga tagapagmana ng mga biyaya at pananagutan ng tipang Abraham. Ang mga dakilang biyayang ito ay dumarating sa atin kapag tinutupad natin ang mga tipan ng ebanghel-

yo. Ang unang tipan na ating ginagawa ay ang pagbibinyag. Sa bandang huli ay tinatanggap natin sa templo ang kabuuan ng tipan ni Abraham.

- Ano ang mga biyayang ipinangako ng Panginoon kay Abraham bilang bahagi ng tipang Abraham? (Tingnan sa Abraham 2:6-11; Genesis 12:1-8; 17:1-9.)
- Ano ang ating mga pananagutan bilang mga tagapagmana ng tipang Abraham? (Tingnan sa Abraham 2:9, 11; Genesis 18:19.)

Karagdagang babasahin: Doktrina at mga Tipan 132:19-24, 29-32; Genesis 15; “Tipang Abraham,” *Ang Gabay sa mga Banal na Kasulatan*.

Pamumuhay nang Matwid sa Masamang Daigdig

Genesis 13-14; 18-19

8

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Genesis 13. Pagkaraang manirahan sa Egipto nang ilang panahon, si Abraham at ang kanyang mag-anak ay nagbalik sa Canaan. Si Abraham ay nanirahan sa Hebron, at ang kanyang pamangkin na si Lot ay nanirahan malapit sa Sodoma.
- b. Genesis 14:1-2, 8-24. Si Lot ay nabihag at iniligtas ni Abraham (14:1-2, 8-16). Si Abraham ay nagbayad ng mga ikapu kay Melquisedec at tumangging tumanggap ng mga labi ng digmaan mula sa hari ng Sodoma (14:17-24).
- c. Genesis 18:16-33; 19:1-29. Sinabi ng Panginoon na wawasakin niya

ang Sodoma at Gomorra dahil sa kasamaan ng mga tao (18:16-22). Nagmakaawa si Abraham sa Panginoon na huwag wasakin ang mga lungsod kung makatagpo siya ng mga matwid na taong naninirahan doon (18:23-33). Si Lot at ang kanyang mag-anak ay inutusang lisanin ang Sodoma (19:1-23). Winasak ng Panginoon ang Sodoma at Gomorra (19:24-29).

- Noong una ay “tumahan [si Lot] sa mga bayan ng kapatagan,” sa labas ng Sodoma, ngunit kanyang “inilipat ang kanyang tolda hanggang sa Sodoma” (Genesis 13:12). Sa bandang huli ay nanirahan na siya sa mismong lungsod ng Gomorra (Genesis 14:12). Anong mga bagay

ang maaaring gawin natin na siyang espirituwal na katumbas ng pagtatayo ng ating mga tolda na nakapaharap sa Sodoma?

- Ano ang itinanong ni Abraham nang malaman niyang wawasakin ng Panginoon ang Sodoma at Gomorra? (Tingnan sa Genesis

18:23–32.) Ano ang matututuhan natin sa katotohanang hindi wawasakin ng Panginoon ang mga lungsod kung may matatagpuang mga matwid na tao sa mga ito?

Karagdagang babasahin: Genesis 12; Pagsasalin ni Joseph Smith, Genesis 14:25–40; 19:9–15.

“Diyos ang Maghahanda ng Kordero”

Abraham 1; Genesis 15–17; 21–22

9

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Abraham 1:1, 5–20. Noong kanyang kabataan ay pinagmalupitan si Abraham ng mga huwad na saserdote ni Faraon. Tinangka nilang ialay siya, ngunit iniligtas siya ni Jehova.
- b. Genesis 15–17; 21. Sa bandang huli ng kanyang buhay, si Abraham ay pinangakuan ng supling (15:1–6). Ibinigay ni Sara kay Abraham si Agar upang maging asawa niya; isinilang ni Agar si Ismael (16:1–16). Muling binanggit ng Diyos ang kanyang tipan kay Abraham, na ipinapangako na si Abraham ay magiging ama ng maraming bansa (17:1–14). Ang pagsilang ni Isaac, na siyang magpapatuloy sa tipan, ay ipinahayag (17:16–22). Isinilang ni Sara si Isaac (21:1–12).
- c. Genesis 22. Inutusan ng Diyos si Abraham na ialay si Isaac (22:1–2). Naghanda si Abraham upang ialay si Isaac, ngunit sa halip ay naglaan ang Diyos ng isang lalaking tupa upang ialay (22:3–19).

Pansinin: Isinasaad sa Genesis 17 ang tungkol sa pagpapalit ng Panginoon sa pangalan ni Abram at ginawa itong Abraham at ang pangalan ni Sarai ay ginawang Sara (tingnan sa mga talata 5, 15). Ang mga pangalang Abraham at Sara ang gamit sa buong bahaging ito.

- Paano tumugon si Abraham sa utos ng Diyos na ialay si Isaac? (Tingnan sa Genesis 22:2–3.) Paano tumugon si Isaac sa situwasyong ito? (Tingnan sa Genesis 22:3–10.) Ano ang matututuhan natin mula kina Abraham at Isaac tungkol sa pananampalataya at pagsunod? (Tingnan sa Mga Hebreo 11:17–19; Santiago 2:21–23.)
- Ang kahandaan ni Abraham na ialay si Isaac ay kahalintulad ng kahandaan ng Ama sa Langit na ialay ang kanyang Bugtong na Anak (Jacob 4:5; Genesis 22:8, 13). Ano ang ilang pagkakapareho ng karanasan ni Abraham at ng Ama sa Langit? Ano ang malaking kaibahan?

Karagdagang babasahin: Mga Hebreo 11:8–19; Santiago 2:21–23; Jacob 4:5; Doktrina at mga Tipan 132:34–36.

Mga Biyaya ng Pagkapanganay; Kasal sa Loob ng Tipan

10

Genesis 24–29

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Genesis 24. Binigyang-diin ni Abraham ang kahalagahan ng kasal sa loob ng tipan sa pamamagitan ng pagpili ng isang karapat-dapat na asawa para kay Isaac.
- b. Genesis 25:20–34. Tumanggap si Rebeca ng isang pahayag tungkol sa kanyang hindi pa isinisilang na kambal na anak na lalaki (25:22–23). Kapag malaki na ang mga anak na lalaking ito, ipagbibili ni Esau ang kanyang pagkapanganay kay Jacob (25:29–34).
- c. Genesis 26–29. Si Isaac at ang kanyang mga inapo ay pinangakuan ng mga biyaya ng tipang Abraham (26:1–5). Si Esau ay nag-asawa sa labas ng tipan (26:34–35). Binasbasan ni Isaac si Jacob na maghari sa maraming tao at mga bansa (27:1–46). Iginawad ni Isaac kay Jacob ang mga biyaya ng tipang

Abraham at pinaalis siya upang maghanap ng karapat-dapat na asawa (28:1–10). Pinakasalan ni Jacob sina Lea at Raquel sa loob ng tipan (29:1–30).

- Paano maaaring magawa ng ilan sa atin ang kamaliang tulad ng ginawa ni Esau, na pinili ang mga bagay na nagdudulot ng dagliang kasiyahan sa halip na piliin ang mga bagay na walang hanggan ang kahalagahan?
- Ano ang matututuhan natin tungkol kay Jacob mula sa kanyang mga pag-pupunyaging makapag-asawa sa loob ng tipan? (Tingnan sa Genesis 28:1–5; 29:1–28.)
- Ano ang ilan sa mga bagay na maaaring gawin ng mga bata at mga kabataan upang makapaghanda na makasal sa templo? Pagkatapos maikasal ang dalawang tao sa templo, ano ang kailangan nilang gawin upang matiyak na tunay na walang hanggan ang kanilang kasal?

“Paano ngang Aking Magagawa Itong Malaking Kasamaan?”

11

Genesis 34; 37–39

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Genesis 37. Si Jose, na panlabing-isang anak ni Jacob, ay kinamuhian ng kanyang mga kapatid at ipinag-bili upang maging alipin.
- b. Genesis 39. Umunlad si Jose bilang alipin ngunit pinaratangan ng kahalayan at ipinakulong (39:1–20). Binigyan ng katiwala ng kulungan si

Jose ng tungkuling mamuno sa iba pang bilango (39:21–23).

- c. Genesis 34:1–12; 35:22; 38:1–30. Masama ang ibinunga ng kasalanang imoralidad sa mag-anak ni Jacob (34:1–12; 35:22; 38:1–30).

Ang mga asawa ni Jacob ay nagsilang ng labindalawang anak na lalaki, na nagpasimula sa labindalawang lipi ni Israel (pinalitan ng Panginoon ang

pangalan ni Jacob at ginawang Israel; tingnan sa Genesis 32:28). Ang ikalabing-isang anak na lalaki ni Jacob ay si Jose; bilang panganay na anak nina Jacob at Raquel ay tinanggap ni Jose ang pagkapanganay nang mawala ito ni Ruben, na panganay na anak nina Jacob at Lea, dahil sa kasamaan (I Mga Cronica 5:1–2).

- Ano ang ginawa ni Jose nang tangkain siyang tuksuhin ng asawa ni Potiphar na gumawa ng mali? (Tingnan sa Genesis 39:11–12.)

Paano natin mapamamarisan ang halimbawa ni Jose kapag tayo ay tinutukso?

- Ano ang matututuhan natin mula kay Jose sa kung paano gagawing para sa kabutihan ang masasamang karanasan? (Tingnan sa Genesis 39:20–23; tingnan din sa Mga Taga Roma 8:28.)

Karagdagang babasahin: Genesis 34:13–31.

“Pinalago ng Diyos sa Lupain ng Aking Kadalambahatian”

Genesis 40–45

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Genesis 40–41. Sa kulungan ay nabigyan ni Jose ng tamang pakahulugan ang mga panaginip ng mga tagapaglingkod ng Faraon. Pagkatapos ay binigyang kahulugan niya ang mga panaginip ng Faraon tungkol sa baka at mais. Ginawang pinuno ng Egipto si Jose sa ilalim ng pamamahala ni Faraon at inihanda niya ang mga tao para sa darating na taggutom.
- b. Genesis 42–45. Makalawang ulit pinapunta ni Jacob ang kanyang mga anak na lalaki sa Egipto upang bumili ng butil (pagkain). Nagpakilala si Jose sa kanyang mga kapatid at pinatawad sila at magkakasama silang nagalak.

- Ano ang sinasabi ng daigdig na gawin natin kapag may maling ginawa sa atin ang isang tao, tulad ng ginawa kay Jose ng kanyang mga kapatid? Ano ang sinasabi ng Panginoon na gawin natin? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 64:8–11.) Paano kayong pinagpala nang naging mabuti ang inyong pakikitungo sa ibang tao na nagmalupit sa inyo? Paano tayo magiging higit na mapagpatawad?
- Paano naging pagpapala kay Jose, sa kanyang mag-anak, at sa buong Egipto, ang pagkakakulong niya sa Egipto, na isang pagsubok sa kanya? (Tingnan sa Genesis 45:4–8.) Ano ang mga naging karanasan ninyo na kung saan ang mga pangyayari na tila negatibo ay naging mga pagpapala?

Karagdagang babasahin: 2 Nephi 2:2; Doktrina at mga Tipan 64:8–11; 122:5–9.

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

a. Exodo 1-3. Ginawang alipin ng mga Egiptio ang mga anak ni Israel (1:1-14). Ipinag-utos ni Faraon na ang lahat ng mga anak na lalaking isisilang sa mga Israelita ay papatayin (1:15-24). Si Moises ay isinilang at pinalaki ng anak na babae ni Faraon (2:1-10). Nagpakita ang Panginoon kay Moises sa nagniningas na puno at tinawang siya upang iligtas ang Israel mula sa pagkaalipin (3:1-22).

b. Exodo 5-6. Hiniling nina Moises at Aaron kay Faraon na palayain ang Israel, subalit tumanggi si Faraon at lalo pang pinahirapan ang mga tao (5:1-23). Ipinangako ng Panginoon na tutuparin niya ang kanyang tipan kay Abraham (6:1-8).

c. Exodo 11-13. Pagkatapos magpadala ng maraming salot sa Egipto, ang Panginoon ay nangakong magpapadala sa kanila ng isa pang salot, kung saan ang panganay sa bawat tahanan ay mamamatay (11:1-10). Tinagubilinan ng Panginoon si Moises tungkol sa Paskua, na siyang mangangalaga sa Israel mula sa salot (12:1-20). Ang mga panganay sa Egipto ay nangamatay (12:29-30). Sinabi ni Faraon kay Moises na ilabas ang kanyang mga tao mula sa Egipto, at lumisan ang mga Israelita (12:31-42). Sinabihan ni Moises ang mga anak ni Israel na ipangilin sa hinaharap ang Pista ng Tinapay na Walang Lebadura bilang tanda ng kanilang kaligtasan (13:1-16). Ang

Panginoon ang nangunguna sa kampo ng Israel sa anyong ulap kapag araw at haligi ng apoy kapag gabi (13:17-22).

d. Exodo 14. Hinabol ni Faraon at ng kanyang hukbo ang mga anak ni Israel (14:1-9). Natakot ang mga tao, at nagsumamo si Moises sa Panginoon at humingi ng tulong (14:10-18). Ang mga Israelita ay tumawid sa Dagat na Pula sa tuyong lupa; hinabol sila ng mga tauhan ni Faraon at sila ay nangalunod (14:19-31).

- Sa Huling Hapunan ay pinasimulan ng Tagapagligtas ang sakramento bilang kapalit ng Paskua (Mateo 26:19, 26-28). Ano ang pagkakatu-lad ng Paskua at ng sakramento? (Tingnan sa Exodo 12:14; 13:9-10; Doktrina at mga Tipan 20:75-79.)

- Ano ang sinabi ni Moises sa mga anak ni Israel nang makita nila ang hukbo ni Faraon at manghina ang kanilang pananampalataya? (Tingnan sa Exodo 14:13-14.) Paano tayo magkakaroon ng matatag na pananampalataya na sapat upang itaguyod tayo kapag puno tayo ng takot?

- Paano iniligtas ng Panginoon ang mga anak ni Israel mula sa lumulusob na hukbo ng mga Egiptio? (Tingnan sa Exodo 14:21-31.) Paano makatutulong sa atin ang kuwentong ito sa oras ng pagsubok?

Karagdagang babasahin: Exodo 4; 7-10; 15.

“Magiging Isang Tanging Kayamanan nga Kayo sa Akin”

Exodo 15–20; 32–34

14

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Exodo 15:22–27; 16:1–31; 17:1–7.
Ang mga anak ni Israel ay bumulong-bulong dahil sila ay nauuhaw at nagugutom; ang Panginoon ay naglaan ng tubig, mana, at pugo.
- b. Exodo 17:8–13; 8:13–26. Nilusob ni Amalec ang Israel. Nananaig ang Israel kapag nakataas ang mga kamay ni Moises, ngunit nananaig si Amalec kapag napapagod na si Moises at naibababa ang kanyang mga kamay. Itinaas nina Aaron at Hur ang mga kamay ni Moises, at nanalo sa digmaan ang Israel (17:8–13). Si Moises ay nagtalaga ng mga hukom at ipinakatawan sa kanila ang awtoridad (18:13–26).
- c. Exodo 19–20. Nakipagkita ang Panginoon kay Moises sa Bundok ng Sinai at ibinigay sa Israel ang Sampung Utos.
- d. Exodo 32–34. Tinanggap ni Moises ang mga tapyas ng bato na naglalaman ng mga tagubilin mula sa Panginoon subalit binasag ang mga tapyas nang magbalik siya mula sa Sinai nang makita ang mga tao na sumasamba sa isang gintong guya (31:18; 32:1–24). Kinuha ng Panginoon mula sa Israel ang Pagkasaserdoteng Melquisedec at binigyan sila ng mas mababang batas, ang batas ni Moises (Pagsasalin ni Joseph Smith, Exodo 34:1–2). Tumabas ng bagong tapyas ng bato si Moises, subalit hindi na kasama sa mga bagong tapyas na bato ang “walang hanggang tipan

ng banal na pagkasaserdote” (Exodo 34:1–5; Pagsasalin ni Joseph Smith, Deuteronomio 10:2). Ang mga tao ay nakipagtipan na susundin ang batas ni Moises (34:10–35).

- Paano kumakatawan kay Cristo ang mana? (Tingnan sa Juan 6:35.) Paano kaiba sa mana ang buhay na tinapay ni Cristo? (Tingnan sa Juan 6:48–51.) Paano natin matatanggap sa araw-araw ang buhay na tinapay ni Cristo?
  - Ano ang ipinangako ng Panginoon sa mga anak ni Israel kung magiging masunurin sila? (Tingnan sa Exodo 19:3–6.) Paano naaangkop sa atin sa ngayon ang mga pangakong ito?
  - Bakit ibinigay ng Panginoon sa mga anak ni Israel ang batas ni Moises? (Tingnan sa Mga Taga Galacia 3:23–24; Mosias 13:29; Alma 25:15–16; Doktrina at mga Tipan 84:19–27.) Paano makatutulong ang batas na ito upang gawing banal ang Israel at ilapit sila kay Cristo? (Tingnan sa Mosias 13:30; Alma 34:14–15.)
  - Kailan natupad ang batas ni Moises? (Tingnan sa 3 Nephi 15:4–10.) Ngayon na hindi na hinihiling ng Diyos ang pag-aalay ng mga hayop, na mahalagang bahagi ng batas ni Moises, anong pag-aalay ang hinihiling niyang gawin natin? (Tingnan sa 3 Nephi 9:19–22.) Ano ang ibig sabihin ng mag-alay ng isang bagbag na puso at nagsisising espiritu?
- Karagdagang babasahin: Mga Awit 78; I Mga Taga Corinto 10:1–11; Doktrina at mga Tipan 84:19–27.

“Tumingin sa Diyos at Mabuhay”

Mga Bilang 11-14; 21:1-9

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Mga Bilang 11. Nagreklamo ang mga Israelita tungkol sa mana at nais kumain ng karne (11:1-9). Tulad ng tagubilin ng Panginoon, tinipon ni Moises ang 70 elder upang tulungan siya (11:10-17, 24-30). Sinagot ng Panginoon ang paghahanap ng mga Israelita ng karne sa pamamagitan ng pagpapadala sa kanila ng napakaraming pugo at pagpapadala ng salot sa kanila dahil sa kanilang kasakiman at katakawan (11:18-23, 31-35).
- b. Mga Bilang 12. Sina Miriam at Aaron ay nagsalita laban kay Moises (12:1-3). Pinagalitan at pinarusahan ng Panginoon sina Miriam at Aaron sa kanilang pagbulung-bulong (12:4-16).
- c. Mga Bilang 13-14. Tinagubilinan ni Moises ang 12 kalalakihan na halughugin ang lupain ng Canaan (13:1-20). Bumalik sila na may dalang mabuting balita tungkol sa mga kayamanan ng lupain, subalit lahat sila maliban kina Josue at Caleb ay natakot sa mga naninirahan at nagnais bumalik sa Egipto (13:21-14:10). Sinabi ng Panginoon kay Moises na ang walang pananampalataya at mapagreklamong mga Israelita ay maglalaglag sa ilang

sa loob ng 40 taon, hanggang sa mamatay ang salinlahi ng lahat ng may sapat na gulang maliban kina Josue at Caleb (14:11-39).

d. Mga Bilang 21:1-9. Nilipol ng mga Israelita ang mga Cananeo na lumusob sa kanila (21:1-3). Nagpadala ang Panginoon ng mga mababangis na ahas bilang parusa sa walang tigil na pagrereklamo ng mga Israelita (21:4-6). Gumawa si Moises ng ahas na tanso, ipinatong ito sa isang tikin, at sinabi sa mga tao na kung titingin sila dito, sila ay mabubuhay (21:7-9).

- Bakit nagreklamo ang mga Israelita tungkol sa mana? (Tingnan sa Mga Bilang 11:4-6.) Ano ang mga panganiib ng paghahangad ng higit sa mga bagay na nasa atin na?
- Kung paanong kinailangan ng mga anak ni Israel na tumingin sa ahas na tanso upang mabuhay, gayundin naman na kailangan nating tumingin kay Jesucristo upang tumanggap ng buhay na walang hanggan (Alma 37:46-47; Helaman 8:15). Ano ang ibig sabihin ng tumingin kay Cristo?

Karagdagang babasahin: Juan 3:14-16; 1 Nephi 17:41; Alma 33:18-22; 37:46-47; Helaman 8:13-15.

15

“Hindi Ko Masasalangsang ang Salita ng Panginoon”

Mga Bilang 22-24; 31:1-16

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Mga Bilang 22:1-21. Si Balac, na hari ng Moab, ay natakot sa paglapit

ng mga Israelita. Inalok niya si Balaam ng mga gantimpala kung pupunta siya sa Moab at isusumpa ang mga Israelita. Inutusan ng Diyos si Balaam na tumanggi, at sumunod

16

si Balaam (22:1–14). Inalok ni Balac si Balaam ng karagdagan karangalan at kayamanan kung pupunta siya sa Moab at isumpa ang Israel. Sinabihan ng Diyos si Balaam na maaari siyang magpunta kung nais niya subalit ang tanging sasabihin niya ay ang mga salitang ibibigay sa kanya ng Diyos (22:15–21). Nagpasiya si Balaam na magpunta.

- b. Mga Bilang 22:22–35. Nagalit ang Diyos kay Balaam sa kanyang pagpunta sa Moab, dahil alam niyang umaasa siyang makatatanggap ng ilang gantimpala mula kay Balac. Sa kanyang paglalakbay, napag-alaman ni Balaam ang mga panganib ng paglabag sa kagustuhan ng Diyos nang kausapin siya ng kanyang asno at ng isang anghel.
- c. Mga Bilang 22:36–24:25. Tatlong ulit na hiniling ni Balac kay Balaam na isumpa ang Israel, ngunit sinunod ni Balaam ang Diyos at pinagpapala ang Israel sa bawat pagkakataon (22:36–24:9). Pagkatapos ay isinumpa niya ang Moab at nagpropesiya tungkol kay Jesucristo (24:10–25).
- d. Mga Bilang 31:1–16. Nilipol ng mga Israelita ang mga taga Madian at pinatay si Balaam. Ipinaliwanag ni Moises na pinayuhan ni Balaam ang mga taga Madian na ibuyo ang mga Israelita sa kasalanan. (Ang mga bunga ng payo ni Balaam ay inilarawan sa Mga Bilang 25:1–3. Kahit

na hindi tuwirang isinumpa ni Balaam ang Israel, malinaw na naghangad siya talaga ng gantimpala mula kay Balac kung kaya iminungkahi niyang ibuyo sa kasalanan ang Israel, na naging dahilan ng pagkawala ng pagkalinga ng Diyos sa kanila.)

- Paano tumugon si Balaam sa alok ng mga gantimpala bilang kapalit ng pagpunta sa Moab upang isumpa ang Israel? (Tingnan sa Mga Bilang 22:5–14.) Anong mga tinatawag na gantimpala ang iniaalok sa atin kung minsan bilang kapalit ng pagsuway sa Diyos?
- Sa kanyang paglalakbay patungong Moab, tatlong ulit na pinilit ni Balaam ang kanyang asno na lumakad (Mga Bilang 22:22–30). Sa paanong paraan ito katulad ng pakikipag-ugnayan ni Balaam sa Panginoon? Ano ang ilan sa mga makabagong kahalintulad ng mga tao at mga grupo na matigas ang ulong nagpipilit gawin ang nais nila sa halip na magpasailalim sa kalooban ng Diyos o sa matwid na payo ng mga magulang o pinuno?
- Tatlong manunulat sa Bagong Tipan ang bumanggit kay Balaam (II Pedro 2:15–16; Judas 1:11; Apocalipsis 2:14). Ano ang kanilang mga impresiyon tungkol sa kanya? Ano ang mga aral na mapupulot natin mula sa kuwentong ito tungkol kay Balaam?

“Mag-ingat Ka nga, Baka Iyong Malimutan”

Deuteronomio 6; 8; 11; 32

17

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Deuteronomio 6:1–9; 11:18–21.
Nagbigay ng tagubilin si Moises sa

mga Israelita upang tulungan silang maalala ang kanilang mga tipan. Tinagubilinan niya ang mga magulang na ituro sa kanilang mga anak ang kanyang mga salita.

b. Deuteronomio 6:10–12; 8:1–20.
I pinaalala ni Moises sa mga Israelita ang mga pagpapalang bigay ng Diyos sa kanila. Binalaan niya na sila ay malilipol kung hindi nila susundin ang mga kautusan ng Diyos at aalalahanin Siya.

c. Deuteronomio 32:1–4, 15–18, 30–40, 45–47. Pinayuhan ni Moises ang mga Israelita na alalahanin ang Bato ng kanilang kaligtasan (si Jesucristo).

Pagkatapos subukan, kastiguhin, at turuan ang mga Israelita sa ilang sa loob ng 40 taon, sinabi ng Panginoon na handa na silang pumasok sa lupang pangako. Ngunit una sa lahat ay may mga mahalaga siyang tagubilin para sa kanila. Ibinigay ni Moises ang mga tagubilin ito sa tatlong sermon na nakatala sa Deuteronomio.

- Bakit sa palagay ninyo sinabihan ni Moises ang mga tao na maglagay ng mga talata ng banal na kasulatan sa pagitan ng kanilang mga mata, sa kanilang mga kamay, sa mga haligi ng kanilang bahay, at sa kanilang tarangkahan? Paano maapektuhan ng gayong mga palaging paalala ang ating mga kilos? Ano ang magagawa natin sa ating mga tahanan upang mapaalalahanan tayo tungkol sa

Panginoon, sa kanyang mga salita, at sa ating mga tipan sa kanya? Ang mga larawan ba sa ating dingding, ang mga aklat na ating binabasa at ang mga palabas sa sine at telebisyon na ating pinanonood ay nagpa-paalala sa atin sa Panginoon, o nagpapahiwatig ang mga ito ng paghahangad sa mga bagay ng daigdig?

- Ano ang mga pangunahing mensahe ni Moises sa Deuteronomio 6:10–12 at 8:1–20? Ano ang ibig sabihin ng kalimutan ang Panginoon? (Tingnan sa Deuteronomio 8:11.) Ano ang mga bunga ng pagkalimot sa kanya? (Tingnan sa Deuteronomio 8:19.)
- Sino ang Bato na tinukoy sa Deuteronomio 32:3–4? (Si Jesucristo.) Bakit sa palagay ninyo kung minsan ay tinatawag si Jesucristo na Bato? (Tingnan sa Helaman 5:12.) Ano ang ibig sabihin ng magtatag sa ibabaw ng Bato? (Tingnan sa Deuteronomio 32:46–47; Mateo 7:24–27; Doktrina at mga Tipan 50:44.)

Karagdagang babasahin:
Deuteronomio 4; 7:1–4; 13:1–8; 34.

“Magpakalakas Ka at Magpakatayang na Mabuti” 18

Josue 1–6; 23–24

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Josue 1. Tinawag ng Panginoon si Josue upang humalili kay Moises. Inihanda ni Josue ang mga Israelita upang magmay-ari sa lupaing ipinangako ng Panginoon sa kanila.
- b. Josue 3–4; 6. Tinawid ng mga Israelita ang Ilog Jordan sa tuyong lupa at naglagay ng 12 bato bilang

palatandaan ng kanilang pagtawid. Sa pamamagitan ng pananam-palataya ng mga Israelita ay nawasak ang Jerico.

- c. Josue 23; 24:14–31. Si Josue at ang kanyang mga tao ay nakipagtipan na paglilingkuran ang Panginoon.

Si Moises lamang ang tanging pinuno na nakilala ng isang buong salinlahi ng mga Israelita. Ngunit kinuha siya

ng Panginoon sa pagwawakas ng kani-
lang 40 taong paglalakbay sa ilang—sa
oras mismo ng pagharap nila sa isang
malaking pagsubok. Sa pag-alaala sa
kanyang mga pangako sa Israel, ang
Panginoon ay humirang ng bagong
pinuno, si Josue.

- Ano ang ipinagawa ng Panginoon
kay Josue upang “magtatamo ka ng
mabuting kawakasan”? (Tingnan sa
Josue 1:8.) Bakit sa palagay ninyo
magiging napakahalaga para kay
Josue ang pag-aaral ng mga banal na

kasulatan upang magtagumpay sa
kanyang tungkulin? Paano nakatu-
long sa inyo ang palagiang pag-aaral
ng banal na kasulatan?

- Anong mahalagang payo ang ibini-
gay ni Josue sa huling sandali ng
kanyang buhay? (Tingnan sa Josue
24:14–15.) Bakit mahalaga ngayon
na piliing paglingkuran ang
Panginoon? Paano natin maipakikita
na pinili nating paglingkuran siya?

Karagdagang babasahin: Josue 7; 14.

Ang Pamumuno ng mga Hukom

Mga Hukom 2; 4; 6–7; 13–16

19

Pag-aralan ang mga sumusunod na
banal na kasulatan:

- a. Mga Hukom 2:6–23. Tinalikuran ng
sumisibol na salinlahi ng mga anak
ni Israel ang Panginoon upang
paglingkuran ang mga diyus-
diyosan.
- b. Mga Hukom 4:1–16. Inutusan si
Barac na palayain ang Israel mula sa
mga kamay ni Jabin, ang hari ng
Canaan (4:1–7). Pumayag siyang
magpunta kung sasama sa kanya si
Debora (4:8–9). Iniligtas nila Debora
at Barac ang Israel mula sa mga
Cananeo (4:10–16).
- c. Mga Hukom 6–7. Inutusan si
Gedeon na iligtas ang Israel mula sa
mga taga Madian (6:1–24). Siya at
10 pang kalalakihan ang nagwasak
sa altar ni Baal (6:25–35). Tiniyak ng
Panginoon kay Gedeon na tutulu-
ngan siya sa pamamagitan ng pag-
bibigay sa kanya ng dalawang
palatandaan (6:36–40). Iniligtas ni
Gedeon at ng 300 kalalakihan ang
Israel mula sa mga taga Madian
(7:1–25).

- d. Mga Hukom 13–16. Tinagubilinan
ng isang anghel ang mga magulang
ni Samson na palakihin siya bilang
isang Nazareo (13:1–25). Si Samson
ay nagpakita ng kagila-gilalas na
lakas ngunit sinuway ang marami sa
kanyang mga pangako bilang
Nazareo (14–15). Nagpaubaya si
Samson sa mga pandaraya ni Dalila;
ginupitan ang kanyang buhok, at
naging mahina siya, nadakip siya ng
mga Filisteo, at namatay samanta-
lang pinababagsak niya ang kani-
lang templo (16:1–31).

Nang mamatay si Josue, ang mga
hukom ang naglingkod bilang mga
pinuno ng Israel at mga pinunong
militar. Halos panay trahedyang ang
kabuuan ng kanilang pamumuno
dahil maraming beses na dumanas ang
Israel ng paulit-ulit na pagtalikod sa
katotohanan, pagkaalipin, pagsisisi, at
pagkaligtas. Bilang kabaligtaran ng
madidilim na bahaging ito ng
kasaysayan ay may mga kuwento
tungkol sa mga matwid na hukom
tulad nina Debora at Gedeon, na
nanatiling tapat at pinairal ang
pananampalataya at lakas ng loob sa

pagtulong sa pagliligtas sa kanilang mga tao.

- Ano ang matututuhan natin mula kay Debora tungkol sa pagiging isang tunay na kaibigan? Paano kayo natulungan ng inyong mga kaibigan sa pagharap sa mahihirap na hamon ng buhay o sa pagsunod sa mga kautusan ng Panginoon? Paano tayo magiging mas mabuting kaibigan sa ibang tao?
- Bilang isang Nazareo at miyembro ng sambahayan ni Israel, si Samson

ay nakipagtipan sa Panginoon. Anong mga tipan ang ginagawa natin sa Panginoon? Paano kayo pinalakas ng mga tipang ito?

- Ano ang mga naging bunga ng paglabag ni Samson sa kanyang mga tipan? (Tingnan sa Mga Hukum 16:17–21.) Ano ang nangyayari kapag nilalabag natin ang ating mga tipan?

Karagdagang babasahin: “Hukom: Aklat ng Mga,” *Ang Gabay sa mga Banal na Kasulatan*.

“Buong Bayan . . . ay Nakakaalam na Ikaw ay Isang Babaing may Bait”

Ruth; I Samuel 1

20

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Ruth 1–2. Matapos mamatay ang kanyang asawa, si Ruth ay nagtungo sa Bet-lehem na kasama ang kanyang biyenang babae na si Noemi. Sa Bet-lehem, si Ruth ay nagtrabaho sa mga bukirin ni Booz na magandang nakitungo sa kanya.
- b. Ruth 3–4. Si Ruth ay humiga sa paanan ni Booz at nangako si Booz na pakakasalan siya. Nagpakasal sila at nagkaroon ng anak.
- c. I Samuel 1; 2:1–2, 20–21. Si Ana ay pinagkalooban ng isang anak na lalaki, na ibinigay niya sa Panginoon tulad ng kanyang ipinangako. Sa bandang huli ay biniyayaan pa siya ng mga anak.

- Ano ang mga bagay na tinalikuran ni Ruth sa pagpunta niya sa Bet-lehem na kasama ni Noemi? Ano ang nakamtan ni Ruth sa pagsama niya kay Noemi? (Ang ebanghelyo ni Jesucristo; tingnan sa Ruth 1:16.) Ano ang matututuhan natin mula kay Ruth tungkol sa mga pagpapakasakit para sa ebanghelyo?
- Ano sa palagay ninyo ang nadama ni Ana tungkol sa pagbibigay kay Samuel upang makapaglingkod sa Panginoon? Ano ang hinihiling sa atin ng Panginoon na ibigay natin sa kanya? Ano ang dapat nating maging saloobin sa pagbibigay natin sa kanya?
- Anong mabubuting katangian ang ipinakita nina Ruth, Noemi, at Ana?

Pararangalan ng Diyos ang mga Nagpaparangal sa Kanya

21

I Samuel 2–3; 8

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. I Samuel 2:12–17, 22–25. Ang mga anak na lalaki ni Eli ay nagkasala at pinayuhan sila ng kanilang ama.
  - b. I Samuel 2:27–36; 3:12–14. Isang alagad ng Diyos ang nagbabala kay Eli tungkol sa mga ibubunga ng kasamaan sa kanyang mag-anak.
  - c. I Samuel 3. Tinawag ng Panginoon si Samuel, at siya ay tumugon.
  - d. I Samuel 8. Nais ng mga Israelita na magkaroon ng hari upang sila ay maging “gaya ng lahat ng mga bansa.” Sila ay binalaan ni Samuel tungkol sa mga panganib ng gayong pagpili.
- Ano ang ipinahihiwatig ng mga kilos ng anak ni Eli tungkol sa kung sino ang pinili nilang parangalan?

(Tingnan sa I Samuel 2:12–17, 22–25.) Kung minsan, kailan sa buhay natin higit nating pinarangalan at pinasasaya ang ating sarili kaysa sa Panginoon?

- Isang alagad ng Diyos ang dumating at kinastigo si Eli, na sinasabing higit na iginalang ni Eli ang kanyang mga anak kaysa sa Diyos (I Samuel 2:27–29). Sa paanong paraan higit na iginalang ni Eli ang kanyang mga anak kaysa sa Diyos? Paano natin kung minsan higit na pinarangalan ang ibang tao kaysa sa Diyos?
- Paano pinarangalan ni Samuel ang Panginoon? Paano siya pinarangalan ng Panginoon? (Tingnan sa I Samuel 3:19; tingnan din sa I Samuel 2:30.) Paano sa palagay ninyo tayo pararangalan ng Panginoon kung pararangalan din natin siya?

“Ang Panginoon ay Tumitingin sa Pusong”

22

I Samuel 9–11; 13; 15–17

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. I Samuel 9–11. Humingi ng patnubay si Saul mula kay Samuel (9:1–14, 18–24). Inihayag ng Panginoon kay Samuel na si Saul ang magiging hari (9:15–17). Pinayuhan ni Samuel si Saul at pinahiran siya ng langis bilang unang hari ng Israel (9:25–27; 10:1–8). Si Saul ay espirituwal na isinilang muli, at siya ay nagpropesyas (10:9–13). Ipinakilala ni Samuel si Saul sa mga tao (10:17–27).

Pinamunuan ni Saul ang Israel at nagtagumpay sa isang pakikidigmaan (11:1–11). Tumanggi siyang parusahan ang mga kalalakihan na nag-alinlangan sa kanyang kakayahang pamunuan ang mga tao (11:12–15).

- b. I Samuel 13:1–14. Naghandog si Saul ng sinunog na alay nang walang tamang awtoridad.
- c. I Samuel 15. Si Saul ay inutusang lipulin ang mga Amalecita at ang lahat ng kanilang mga ari-arian,

ngunit iniligtas niya ang ilan sa kanilang mga hayop para sa pag-aalay (15:1–9). Tinanggihan ng Panginoon si Saul bilang hari, at sinabihan ni Samuel si Saul na ang pagsunod ay mas mabuti kaysa sa pag-aalay (15:10–35).

d. I Samuel 16. Pinili ng Panginoon si David upang pumalit kay Saul bilang hari (16:1–13). Ang Espiritu Santo ay lumayo kay Saul, at isang masamang espiritu ang umangkin sa kanya (16:14–16; pansinin na ipinakita ng Pagsasalin ni Joseph Smith ng mga talatang ito na ang masamang espiritu ay hindi mula sa Diyos). Pinili ni Saul si David para maging tagatugtog ng kanyang arpa at maging tagadala ng kanyang sandata (16:17–23).

e. I Samuel 17. Pinatay ni David si Goliath sa pamamagitan ng lakas ng Panginoon.

- Paano tumugon si Samuel sa paliwanag ni Saul tungkol sa pagliligtas sa mga hayop ng mga Amalecita? (Tingnan sa I Samuel 15:22.) Paano

naaangkop sa atin ang mga salita ni Samuel?

- Ano ang napag-alaman ni Samuel samantalang sinisikap niyang tiyakin kung sino sa mga anak ni Jesse ang dapat humalili kay Saul bilang hari? (Tingnan sa I Samuel 16:6–7.) Ano ang itinuturo ng I Samuel 16:7 tungkol sa kung paano tayo tinitingnan ng Panginoon? Ano ang hinahanap ng Panginoon sa ating mga puso? Paano natin mapagbubuti ang ating kakayahan at pangakong titingnan natin hindi lamang ang panlabas na anyo ng ibang tao kundi titingnan din natin ang puso?
- Paano nagkaroon ng lakas ng loob si David na makipaglaban kay Goliath? (Tingnan sa I Samuel 17:32–37, 45–47.) Paano kayo natulungan ng Panginoon na mapagtagumpayan ang mga Goliath na nakasagupa na ninyo?

Karagdagang babasahin:
I Samuel 12; 14.

“Ang Panginoon ay Lalagay sa Gitna Natin Magpakailanman”

I Samuel 18–20; 23–24

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

a. I Samuel 18:1–16. Sina Jonathan at David ay gumawa ng tipan ng pagkakaibigan (18:1–4). Si David ay pinarangalan ng mga Israelita sa kanyang tagumpay sa pakikipagdigma (18:5–7). Nainggit si Saul kay David at tinangka niyang patayin ito (18:8–16; pansinin na ang Pagsasalin ni Joseph Smith ng talata 10 ay nagsasaad na ang masamang espiritu na dumating kay Saul ay *hindi* mula sa Diyos).

b. I Samuel 18:17–30; 19:1–18. Nakipaglaban si David sa mga Filisteo bilang kapalit ng karapatang mapangasawa ang anak na babae ni Saul, na walang kaalam-alam na si Saul ay umaasam na sana ay mamatay si David sa digmaan (18:17–25). Nagapi ni David ang mga Filisteo at pinakasalan ang anak ni Saul na si Michal (18:26–28). Sinabihan ni Jonathan si David na magtago at sinikap na hikayatin si Saul na huwag itong patayin (19:1–7). Nabigo si Saul sa isa pang

pagtatangka na patayin si David (19:9–10). Iniligtas ni Michal si David mula sa isa pang pagtatangka ni Saul sa kanyang buhay (19:11–18).

c. I Samuel 20. Sinariwa nina Jonathan at David ang kanilang tipan ng pagkakaibigan at kapayapaan. Nang tangkain muli ni Saul na patayin si David, si David ay binalaan ni Jonathan.

d. I Samuel 23–24. Nagpatuloy sa pakikipaglaban si David sa mga Filisteo at tumakas kay Saul. Natagpuan ni David si Saul at hindi niya ito pinatay.

• Bakit sa palagay ninyo hindi naiinggit o nababahala si Jonathan kay David? (I Samuel 18:1, 3.)

• Ano ang nag-udyok kay Saul na balingan si David? (Tingnan sa I Samuel 18:6–9.) Bakit kung minsan ay mahirap magdiwang para sa tagumpay ng iba? Paano naaapektuhan ng pagkainggit at kapalaluan ang ating espirituwal na kapakanan?

• Paano naimpluwensiyahan ng pananampalataya sa Diyos ang pagkakaibigan nina Jonathan at David? (Tingnan sa I Samuel 20:23.) Paano naaapektuhan ng pagmamahal natin sa Diyos ang pagmamahal natin sa iba?

• Ano ang itinuturo sa atin ng halimbawa ni David tungkol sa paghihiganti? (Tingnan sa I Samuel 24:6–15.)

Karagdagang babasahin: I Samuel 14:1–16; II Samuel 1.

“Likhaan Mo Ako ng Isang Malinis na Puso”

II Samuel 11–12; Mga Awit 51

24

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

a. II Samuel 11. Si David ay nagkasala ng pangangalunya kay Bath-she-ba, na asawa ni Uria (11:1–5). Nabigo si David sa pagtatangka niyang itago ang kanyang kasalanan (11:6–13). Nakipagsabwatan siya para sa pagkamatay ni Uria (11:14–17). Pinakasalan ni David si Bath-she-ba at nagkaanak sila ng lalaki (11:26–27).

b. II Samuel 12:1–23. Itinuro ng propetang si Natan ang kabigatan ng kasalanan ni David sa pamamagitan ng pagkukuwento ng isang talinhaga kay David (12:1–6). Sinabihan si David na siya ay parurusahan dahil sa kanyang mga kasalanan (12:7–14; pansinin na sa

Pagsasalin ni Joseph Smith ng talata 13 ay isinaad ni Natan na, “Hindi inalis ng Panginoon ang iyong kasalanan upang hindi ka mamatay”). Ang unang anak na lalaki nina David at Bath-she-ba ay namatay samantalang sanggol pa lamang (12:15–23).

c. Mga Awit 51. Ang nagsisising si David ay naghangad ng kapatawaran.

Si David ang sumunod kay Saul bilang hari at naging isa sa mga pinakadakilang hari sa kasaysayan ng Israel. Pinag-isa niya ang mga lipi at ginawang isang bansa, natamo ang lupaing ipinangako sa kanyang mga tao, at nagtatag ng isang pamahalaan na batay sa batas ng Diyos. Gayunman, ang huling 20 taon ng

kanyang personal na buhay ay nadungisan ng mga bunga ng kanyang pagiging makasalan.

- Ano ang ginawa ni David na umakay sa kanya upang magkasala ng pangangalunya? (Tingnan sa II Samuel 11:2–4.) Ano ang maaaring umakay sa mga tao upang matuk-song gumawa ng seksuwal na kasalanan? Ano ang maaari nating gawin upang maiwasan ang matuk-song gumawa ng mga seksuwal na kasalanan?
- Ano pa ang mas matinding kasalanan na nagawa ni David sa kanyang pag-sisikap na itago ang kanyang kahalayan? (Tingnan sa II Samuel 11:14–17.) Sa palagay ninyo, kanino inisip na itago ni David ang kanyang kasalanan? Paano sinusubukang itago ng mga tao ang kanilang mga kasalanan sa ngayon? Ano ang nangyayari kapag sinisikap nating itago ang ating mga kasalanan?

Sa isang awit sa Panginoon ay ipinahayag ni David ang pagnanais na tulungan ang iba na magsisi sa pamamagitan ng pagsasabing, “Ituturo ko sa mga mananalangang ang iyong mga lakad; at ang mga makasalanang ay mangahihikayat sa iyo” (Mga Awit 51:13). Kahit na nawala na kay David ang kanyang kadakilaan dahil nakipagsabwatan siya para sa pagkamatay ni Uria ay matututo pa rin tayo mula sa kanyang pagsisisi habang humihingi siya ng tawad para sa kasalanan ng pangangalunya. Ang kanyang mga salita sa Mga Awit 51 ay nagtuturo ng maraming aspeto ng tunay na pagsisisi. Habang pinag-aaralan ninyo ang mga awit na kasama ang mga miyembro ng klase, maghanap ng mga paraan kung paano ninyo maipamumuhay ang halimbawa ni David ng pagsisisi.

Karagdagang babasahin: II Samuel 2–10.

“Purihin ng Bawat Bagay na may Hininga ang Panginoon”

25

Mga Awit

Pag-aralan ang mga banal na kasulatan na tinalakay dito at ang lahat ng maaari ninyong talakayin sa aklat ng Mga Awit.

Ang aklat ng Mga Awit ay isang koleksiyon ng mga tula na orihinal na inawit bilang papuri o pagsamo sa Diyos. Marami ang isinulat ni David. Ang aklat na ito ay tulad ng isang himnaryong mula sa sinaunang Israel.

Maraming awit ang nagpopropesiya tungkol sa misyon ni Cristo bilang Mesiyas. Pansinin ang katuparan ng mga sumusunod na propesiya tungkol kay Cristo na nasusulat sa aklat ng Mga Awit:

Propesiya

Mga Awit 69:20

Mga Awit 22:7–8

Mga Awit 22:16

Mga Awit 22:18

Mga Awit 22:1

Mga Awit 16:10

Katuparan

Marcos 14:32–41

Mateo 27:39–43

Marcos 15:25

Mateo 27:35

Mateo 27:46

Mga Gawa 2:31–32;
13:34–35

Basahin ang mga sumusunod na awit na nagpapahiwatig ng pasasalamat sa Tagapagligtas para sa kanyang awa, pagpapatawad at pagmamahal: Mga Awit 23; 51; 59:16; 78:38; 86:5, 13; 100:4–5; 103:2–4, 8–11, 17–18.

Basahin ang mga sumusunod na awit na nagtuturo ng kahalagahan ng pagti-tiwala sa Panginoon: Mga Awit 4:5; 5:11; 9:10; 18:2; 56:11; 62:8; 118:8-9.

Basahin ang mga sumusunod na awit tungkol sa templo: Mga Awit 5:7; 15:1-3; 24; 27:4; 65:4; 84:1-2, 4, 10-12; 122: 134.

Haring Salomon: Taong Matalino, Taong Mangmang

26

I Mga Hari 3; 5-11

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. I Mga Hari 3:5-28. Si Salomon ang sumunod sa kanyang amang si David bilang hari, at sumunod sa Panginoon. Nagpakita ang Panginoon kay Salomon at biniyayaan siya ng katalinuhan, mga kayamanan, at karangalan (3:5-15). Dalawang babae ang nagdala ng isang bata kay Salomon, na matalinong nagpasiya kung sinong babae ang ina ng bata (3:16-28).
- b. I Mga Hari 5-6; 7:1-12. Pinangasiwaan ni Haring Salomon ang pagtatayo ng isang malaking templo (5-6). May ipinatayo siyang palasyo para sa kanyang sarili (7:1-12).
- c. I Mga Hari 8:22-66; 9:1-9. Inilaan ni Salomon ang templo at hiniling sa Panginoon na basbasan ang mga Israelita ng espirituwal at temporal na kasaganaan (8:22-66). Muling nagpakita ang Panginoon kay Salomon, na nangangakong pagpapalain ang mga Israelita kung siya ay paglilingkuran nila ngunit isusumpa sila kung babaling sila sa ibang diyus-diyosan (9:1-9).
- d. I Mga Hari 10-11. Ang katanyagan ni Salomon ay nadagdagan dahil sa kanyang kayamanan at katalinuhan (10:1-13, 24-25). Naging labis-labis ang kanyang kayamanan (10:14-23,

26). Nag-asawa siya ng maraming kababaihan na hindi mga Israelita na humikayat sa kanyang sumamba sa mga huwad na diyus-diyosan (11:1-10). Binigyan ng Panginoon si Salomon ng mga kaaway (11:11-25). Isang propeta ang nagpropesiya na ang kaharian ng Israel ay mahahati dahil sa kasamaan ni Salomon (11:26-40).

- Ano ang ibig sabihin ng magkaroon ng isang “matalinong puso”? (Tingnan sa I Mga Hari 3:28; 4:29.) Bakit nadama ni Salomon ang natatanging pangangailangan para sa biyayang iyon? (Tingnan sa I Mga hari 3:7-8.) Paano makatutulong sa ating mga tungkulin sa tahanan, sa trabaho, sa paaralan, at sa Simbahan ang pagkakaroon ng “katalinuhang mula sa Diyos”? Paano nating matatanggap ang ganitong katalinuhan?
- Anong pangako ang ibinigay ng Panginoon kay Salomon na may kinalaman sa templo? (Tingnan sa I Mga Hari 6:11-13.) Anong pangako na katulad nito ang ibinigay sa atin ng Panginoon sa ngayon? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 97:15-17.) Ano ang maaari nating gawin upang panatilihin malakas ang impluwensiya ng templo sa ating buhay?
- Paano nadagdagan ang mga kayamanan at karangalan ni Salomon pagkatapos maitayo ang templo?

(Tingnan sa I Mga Hari 10:1–15, 24–25.) Paano nagkamali si Salomon sa paggamit ng mga pagpapalang ito? (Tingnan sa I Mga Hari 10:16–23, 26–29.) Paano dapat gamitin ang karunungan, mga kaya-

manan, at karangalan? (Tingnan sa Jacob 2:18–19.)

Karagdagang babasahin: I Mga Hari 2:1–12; 4:29–34; 7:13–51; I Mga Cronica 29; Doktrina at mga Tipan 46.

Ang Impluwensiya ng Masasama at mga Matwid na Pinuno

27

I Mga Hari 12–14; II Mga Cronica 17; 20

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. I Mga Hari 12:1–20. Si Roboam ang sumunod sa kanyang amang si Salomon bilang hari sa labindalawang lipi ni Israel. Tinanggihan niya ang payo ng matatalinong kalalakihan na maglingkod sa kanyang mga tao, at sa halip ay hinangad na magpataw ng karagdagang pahirap sa kanila (12:1–15). Ang kaharian ay nahati sa pag-aalsa ng sampung lipi (12:16–19; napanatili ng sampung lipi ang titulo sa kaharian ng Israel, samantalang ang mga lipi nina Juda at Benjamin ay nanatili sa ilalim ng pamumuno ni Roboam at tinawag na kaharian ng Juda). Pinili ng kaharian ng Israel si Jeroboam na maging hari (12:20).
- b. I Mga Hari 12:25–33; 13:33–34; 14:14–16, 21–24. Inakay ni Jeroboam ang kanyang mga tao tungo sa pagsamba sa diyus-diyosan (12:25–33; 13:33–34). Isang propeta ang nagpropesiya tungkol sa pagkalipol ng mag-anak ni Jeroboam at ang pagkalat ng Israel (14:14–16). Pinamunuan ni Roboam ang kaharian ng Juda tungo sa pagsamba sa diyus-diyosan (14:21–24).
- c. II Mga Cronica 17:1–10; 20:1–30. Si Josaphat, na apo ni Roboam, ay matwid na naghari sa kaharian ng Juda (17:1–10). Habang sumasalakay ang mga kaaway ng Juda, si Josaphat at ang kanyang mga tao ay nagayuno at nanalangin. Sinabi sa kanila ng Panginoon na ang digmaan ay hindi kanila, kundi sa kanya. Ang mga sumasalakay sa kanila ay nangag-away-away at nilipol nila ang bawat isa (20:1–30).
- Anong payo ang ibinigay ng matatandang kalalakihan kay Roboam tungkol sa matagumpay na pamumuno? (Tingnan sa I Mga Hari 12:6–7; II Mga Cronica 10:7.) Paano natin maipamumuhay ang payong ito sa tahanan, sa trabaho, sa paaralan, at sa Simbahan?
- Inimpluwensiyahan ni Josaphat ang mga tao ng Juda sa pagpapakumbaba ng kanilang sarili sa harapan ng Panginoon (II Mga Cronica 20:3–4). Ano ang nakita ninyong mga halimbawa ng matwid na pamumuno? Ano ang maaari nating gawin upang maimpluwensiyahan ang mga pinaglilingkurang natin para mamuhay sila nang matwid?

Karagdagang babasahin: I Mga Hari 11:26–40; II Mga Hari 17:20–23.

“Pagkatapos ng Apoy ay Isang Marahang Bulong na Tinig”

28

I Mga Hari 17–19

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. I Mga Hari 17. Isinara ni Elijah ang mga kalangitan upang hindi umulan, tumakas mula kina Achab at Jezabel, at buong himalang natustusang [ng pagkain] sa ilang (17:1–6). Isinugo ng Panginoon si Elijah sa isang balo na nagbigay sa kanya ng pagkain at tubig (17:7–16). Pinabangon ni Elijah ang anak na lalaki ng balo mula sa mga patay (17:17–24).
- b. I Mga Hari 18. Pagkaraan ng mahigit sa dalawang taon na taggutom, si Elijah ay nakipagkita kay Achab at hinamon ang mga saserdote ni Baal na magpababa ng apoy mula sa langit upang sunugin ang kanilang hain (18:1–2, 17–24). Nabigo ang mga saserdote ni Baal, ngunit si Elijah naman ay nanalangin at nagpadala ng apoy ang Panginoon upang sunugin ang hain na kanyang inihanda (18:25–40). Nanalangin si Elijah upang wakasan na ang taggutom, at nagpadala ng ulan ang Panginoon (18:41–46).
- c. I Mga Hari 19. Tinangka ni Jezabel na patayin si Elijah (19:1–2). Si Elijah ay nagpunta sa ilang at pinakain ng isang anghel (19:3–8). Si Elijah ay nagtungo sa Horeb, kung saan siya ay inaliw ng Espiritu Santo at binilangang magpatuloy sa gawain ng Diyos (19:9–19).

Pagkatapos akayin ni Jeroboam ang Israel sa pagsamba sa diyus-diyosan, siya at ang kanyang mga inapo ay

nalipol. Sila ay nasundan pa ng mga haring sumasamba sa diyus-diyosan. Kabilang sa mga pinunong ito ay si Achab na hari na “gumawa pa ng higit upang mungkahiin ang Panginoon, ang Diyos ng Israel, sa galit kay sa lahat ng mga hari sa Israel na nauna sa kanya” (I Mga Hari 16:33). Naging asawa niya si Jezabel at siya man ay sumamba na kay Baal, at hinimok ang kanyang mga tao na samahan siya sa pagsamba sa huwad na diyos na ito. Ang propetang si Elijah ay nagbanggit ng mga salita ng babala kay Achab at sa kanyang kaharian.

- Bakit sa palagay ninyo inutusan ng Diyos ang kawawang balo na pakainin si Elijah bago pakainin ang kanyang sarili at ang kanyang anak na lalaki? (Tingnan sa I Mga Hari 17:14–16.) Sa paanong mga paraan tayo hinihilingang unahin muna ang mga bagay na nauukol sa Diyos sa ating buhay?
- Nang magtipon ang mga tao upang pakinggan si Elijah sa Bundok ng Carmelo, siya ay nagtanong na, “Hanggang kailan kayo mangag-aalinlangan sa dalawang isipan?” (I Mga Hari 18:21). Paano tayo nag-aalinlangan kung minsan sa dalawang kaisipan [opinyon]?
- Paano inaliw ng Diyos si Elijah sa Bundok ng Horeb? (Tingnan sa I Mga Hari 19:9–13.) Ano ang matutuhan natin mula dito tungkol sa kung paano nakikipag-ugnayan sa atin ang Diyos? Bakit sa palagay ninyo mas madalas makipag-ugnayan ang Diyos sa pamamagitan

ng “marahang bulong na tinig” ng Espiritu Santo sa halip na sa pama- magitan ng malakas at kagila-gilalas

na mga pagpapakita ng kapangyari- han? Paano natin malalaman ang mga bulong ng Espiritu Santo?

“Kinuha Niya . . . ang Balabal ni Elijah”

29

II Mga Hari 2; 5–6

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. II Mga Hari 2:1–18. Inihanda ni Elijah si Eliseo upang maging bagong propeta (2:1–10). Si Elijah ay dinala sa langit. Kinuha ni Eliseo ang balabal ni Elijah at naging propeta (2:11–15). Limampung kalalakihan ang naghanap kay Elijah sa loob ng tatlong araw sa kabila ng payo ni Eliseo (2:16–18).
- b. II Mga Hari 5. Pinagaling ni Eliseo ang ketong ni Naaman (5:1–14). Pinuri ni Naaman ang Diyos at nag- alok ng gantimpala kay Eliseo, na tinanggihan ni Eliseo (5:15–19).
- c. II Mga Hari 6:8–18. Ginabayan ni Eliseo ang hari ng Israel sa isang pakikipagdigmaan sa Siria (6:8–10). Inutusan ng hari ng Siria ang kanyang mga tauhan na bihagin si Eliseo, at pinaligiran ng hukbo ang lungsod ng Dothan (6:11–14). Walang takot na nanalangin si Eliseo at inihayag ng Panginoon ang

isang bundok na puno ng mga kabayo at karuwahe ng apoy, at pagkatapos ay binulag ang hukbo ng Siria (6:15–18).

- Ano ang maituturo sa atin ng kuwento ni Naaman tungkol sa pag- sunod sa payo ng propeta—maging kahit na hindi natin gusto o hindi nauunawaan ito o kapag ito ay tungkol sa maliliit o simpleng bagay? Ano ang ilan sa maliliit at simpleng bagay na ipinagagawa sa atin ng propeta o ng ibang pinuno ng Simbahan? Bakit mahirap gawin ang mga ito kung minsan? Paano natin madaragdagan ang ating kahandaang sumunod sa payo ng mga pinuno ng Simbahan?
- Ano ang ibig sabihin ni Eliseo nang sabihin niya sa kanyang lingkod na, “Ang sumasa atin ay higit kaysa sumasa kanila”? (II Mga Hari 6:16). Paano ninyo napatunayan na ang pahayag na ito ni Eliseo ay totoo pa rin hanggang sa ngayon?

“Magsiparoon sa Bahay ng Panginoon”

30

II Mga Cronica 29–30; 32; 34

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. II Mga Cronica 29–30. Binuksan ni Ezechias, na hari ng Juda, ang mga pintuan ng templo at tinagubilinan ang mga saserdote at Levita na li- nisin at gawing banal ito para sa

pagsamba (29:1–19). Nang malinis na ang templo, si Ezechias at ang kanyang mga tao ay magkakasamang sumamba at nag- puri sa Panginoon (29:20–36). Inanyayahan ni Ezechias ang buong Israel na magpunta sa templo sa

Jerusalem (30:1–9). Pinagtawanan at kinutya ng ilan ang paanyaya, ngunit ang mga matapat ng Israel ay sumamba sa Panginoon sa Jerusalem (30:10–27).

- b. II Mga Cronica 32:1–23. Nilusob ni Sennacherib, na hari ng Asiria, ang Juda at nagsalita laban sa Panginoon (32:1–19). Sina Isaias at Ezechias ay nanalangin para humingi ng tulong, at nilipol ng isang anghel ng Panginoon ang karamihan sa mga kawal ng Asiria (32:20–23).
- c. II Mga Cronica 34. Pagkatapos maghari sa kasamaan ang anak at apong lalaki ni Ezechias, ang apo ni Ezechias sa tuhod na si Josias ang naging hari ng Juda. Winasak ni Josias ang mga diyus-diyosan sa kaharian at kinumpuni ang templo (34:1–13). Ang aklat ng batas ay natagpuan sa templo at binasa kay Josias, na tumangis nang malaman niya kung gaano na ang paglihis ng mga tao sa batas (34:14–21). Ipinropesiya ng babaeng propeta na

si Hulda ang tungkol sa darating na pagkawasak ng Juda ngunit nagpropesiya din na hindi ito masasak-sihan ni Josias (34:22–28).

Nakipagtipan si Josias at ang kanyang mga tao na paglilingkuran nila ang Panginoon (34:29–33).

- Ano ang matututuhan natin mula kay Ezechias tungkol sa tamang ugnayan sa pagitan ng pagtitiwala sa ating sariling kakayahan at sa pagtitiwala sa Panginoon? (Tingnan sa II Mga Cronica 32:7–8.)
- Samantalang nasa templo si Josias at ang kanyang mga tao, ano ang pinakipagtipanan nilang gawin? (Tingnan sa II Mga Cronica 34:31–33.) Paano tayo makapaghandanda upang gumawa ng sagradong tipan sa templo? Minsang nakipagtipan na tayo, bakit mahalagang magbalik tayo sa templo nang madalas hangga't maaari?

Karagdagan babasahin: II Mga Hari 18–19; 22–23; Isaias 37:10–20, 33–38.

“Mapalad ang Tao na Nakakasumpung ng Karunungan”

Mga Kawikaan at Ecclesiastes

Pag-aralan ang mga banal na kasulatan na tinalakay dito at ang lahat ng maaaring talakayin sa mga aklat ng Mga Kawikaan at Ecclesiastes.

Ang mga kawikaan ay karaniwang maiikling kasabihan na nagbibigay payo tungkol sa matwid na pamumuhay. Itinala ng Lumang Tipan na si Salomon ay “nagsalita ng tatlong libong kawikaan” (I Mga Hari 4:32). Ang ilan sa mga matatalinong kasabihan ito ay kasama sa aklat ng Mga Kawikaan. Kahit na si Salomon at ang iba pang mga may-akda ng aklat na ito ay hindi mga propeta, ang karamihan

sa kanilang mga isinulat ay binigyang inspirasyon ng Panginoon. Ang aklat ng Ecclesiastes ay naglalaman ng matatalinong kasabihan, at naniniwala ang ilang tao na si Salomon ang may-akda nito.

- Binibigyang-diin ng mga aklat ng Mga Kawikaan at Ecclesiastes ang kahalagahan ng karunungan. Ano ang mga pagkakaiba ng pagiging maalam at pagiging matalino? (Tingnan sa Mga Kawikaan 1:7; 9:9–10; 2 Nephi 9:28–29.)
- Ano ang payong ibinigay sa Mga Kawikaan 3:5–7? Anong mga

31

karanasan ang nagturo sa inyong magtiwala sa Panginoon?

- Bakit nag-aalala ang Panginoon tungkol sa mga salitang ating sinasabi? (Tingnan sa Mga Kawikaan 16:27–28; 18:8; 25:18; Mateo 12:36–37.) Paano natin mapaglalaban ang mga suliranin tungkol sa pagsisinungaling, pagtsitsismis, o paninira sa ibang tao?
- Itinuturo ng Mga Kawikaan 13:10 at 16:18 na ang kapalaluan ay humahantong sa pagtatalo at kapa-hamakan. Paano ito nagagawa ng kapalaluan? Paano naapektuhan ng kapalaluan ang ating mga mag-anak?

- Isinasaad sa Mga Kawikaan 22:6 na “turuan [mo] ang bata sa daan na dapat niyang lakaran.” Ano ang dapat gawin ng mga magulang upang masunod ang payong ito? (Tingnan sa Doktrina at mga Tipan 68:25–28.) Paano higit na mabisang maituturo ng mga magulang sa mga bata ang mga alituntunin ng ebanghelyo?
- Bakit mahalagang maging masayahin tayo sa pag-uugali at sa pagkatao? (Tingnan sa Mga Kawikaan 15:13; 17:22.) Ano ang maaari nating gawin upang makahikayat ng nakapagpapasiglang kasayahan sa ating mga mag-anak?

“Talastas Ko na Manunubos sa Akin ay Buhay”

32

Job 1–2; 13; 19; 27; 42

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Job 1–2. Si Job ay dumanas ng matitinding pagsubok. Nanatili siyang tapat sa Panginoon kahit na nawala ang kanyang mga ari-arian, anak, at kalusugan.
  - b. Job 13:13–16; 19:23–27. Si Job ay nakasumpong ng kalakasan sa pagti-tiwala sa Panginoon at sa kanyang patotoo sa Tagapagligtas.
  - c. Job 27:2–6. Si Job ay nakasumpong ng kalakasan sa kanyang sariling pagkamatwid at integridad.
  - d. Job 42:10–17. Pagkatapos na matapat na napagtiisan ni Job ang kanyang mga pagsubok, siya ay pinagpala ng Panginoon.
- Anong uri ng tao si Job? Anong mga pagsubok ang naranasan ni Job?
  - Paano nakatulong kay Job ang kanyang patotoo tungkol sa Tagapagligtas upang mapagtiisan niya ang kanyang mga pagsubok?

(Tingnan sa Job 19:25–27.) Paano makapagbibigay sa atin ng lakas ang patotoo tungkol sa Tagapagligtas sa panahon ng pagsubok?

- Ang integridad ni Job ay isa pang mapagkukunan ng espirituwal na kalakasan sa panahon ng kanyang mga pagsubok (Job 27:2–6). Ano ang integridad? Paano pinalakas ng sariling integridad si Job sa oras ng kanyang mga pagsubok? Paano makatutulong sa atin ang sariling integridad sa oras ng pagsubok?
- Pagkatapos na buong katapatang mapagtiisan ni Job ang kanyang mga pagsubok, paano siya pinagpala ng Panginoon? (Tingnan sa Job 42:10–15; Santiago 5:11.) Paano tayo binibiyayaan ng Panginoon habang matapat nating pinagtitiisan ang mga pagsubok? (Tingnan sa Job 23:10; 3 Nephi 15:9.)

Karagdagang babasahin: Iba pang kabanata sa Job; Doktrina at mga Tipan 121:1–10.

Jonas 1-4; Mikas 2; 4-7

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Jonas 1-2. Tinawag ng Panginoon si Jonas upang mangaral ng pagsisisi sa mga tao ng Ninive. Sinubukang tumakas ni Jonas sa Panginoon sa isang barko, nilulon siya ng isang malaking isda, nanalangin, at inilabas mula sa tiyan ng isda.
  - b. Jonas 3-4. Ipinropesiya ni Jonas ang pagbagsak ng Ninive at nagalit nang magsisi ang mga tao ng Ninive at hindi na winasak ng Panginoon ang lungsod (ang Pagsasalin ni Joseph Smith ng Jonas 3:9-10 ay nagpapaliwanag na ang mga tao, hindi ang Diyos, ang nagsisi). Tinuruan ng Panginoon si Jonas na mahal in ang lahat ng tao.
  - c. Mikas 2:12-13; 4:1-7, 11-13; 5:2-4, 7-8; 6:6-8; 7:18-20. Ipinropesiya ni Mikas ang tungkol sa misyon ng Israel sa mga huling araw.
- Bakit nais ng Panginoon na magpunta si Jonas sa Ninive? (Tingnan sa Jonas 1:2.) Bakit sa halip ay nagpunta si Jonas sa Tarsis? (Tingnan sa Jonas 1:3.) Ano ang ilang dahilan kung bakit pinipili nating huwag ibahagi ang ebanghelyo? Ano ang matututuhan natin mula sa kuwentto kay Jonas na makatutulong sa atin upang maging higit na magiting sa pagsunod sa Panginoon at sa pagbabahagi ng ebanghelyo?
  - Ano ang ipinropesiya ni Mikas tungkol sa mga templo ng mga huling araw? (Tingnan sa Mikas 4:1-2.)
  - Paano tayo matutulungan ng Mikas 6:6-8 kapag nadarama nating napangingibabawan tayo ng lahat ng bagay na inaasahan sa atin ng ibang tao?

“Magiging Asawa Mo Ako sa Katuwiran”*Oseas 1-3; 11; 13-14*

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Oseas 1-3. Sa paggamit ng paghahambing ng isang matapat na asawang lalaki at ng isang mapanglalunyang asawang babae, inilarawan ni Oseas ang ugnayan sa pagitan ng Panginoon at ng Israel. Sa mga kabanatang ito ay kinatawan ni Oseas ang Panginoon bilang ang asawang lalaki, at si Gomer ang kumatawan sa Israel bilang ang asawang babae.
- b. Oseas 11; 13-4. Dahil sa kanyang pagmamahal para sa kanyang mga tao ay ipinagpatuloy ng Panginoon ang pag-anyaya sa Israel na magsisi at magbalik sa kanya.
- Ano ang itinaturo sa atin ng paghahambing sa Oseas 1-3 tungkol sa antas ng taimtim na pangako at debosyon na inaasahan ng Panginoon mula sa atin?
- Sino o ano ang “mga mangingibig” ng Israel—mga bagay na naging

sanhi ng pagtalikod ng mga tao sa Panginoon? Anong mga bagay ang maaaring maglihisa sa atin mula sa ating dedikasyon sa pagsunod sa Tagapagligtas?

- Ano ang ipinangako ng asawang lalaki sa kanyang kabiyak kung magbabalik siya sa kanya? (Tingnan

sa Oseas 2:19.) Ano ang ipinapangako ng Panginoon sa kanyang mga tao kung sila ay magsisisi at magbabalik sa kanya? (Tingnan sa Oseas 2:20, 23.)

Karagdagang babasahin: Ang iba pa sa Oseas.

Inihahayag ng Diyos ang Kanyang mga Lihim sa Kanyang mga Propeta

35

Amos 3; 7-9; Joel 2-3

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Amos 3:6-7. Itinuro ni Amos na inihahayag ng Panginoon ang kanyang mga lihim sa mga propeta.
- b. Amos 7:10-17; 8:11-13; 9:8-15. Si Amos ay tinawag ng Diyos na magiging propeta (7:10-15). Ipinropesiya niya ang tungkol sa pagkaalipin at pagkalat ng Israel (7:16-17; 9:8-10). Ipinropesiya niya na magkakaroon ng taggutom sa pagdinig sa mga salita ng Panginoon (8:11-13). Nagpropesiya siya na sa mga huling araw ang Israel ay magiging isang dakila at maunlad na mga tao (9:11-15).
- c. Joel 2; 3:16-17. Nagpropesiya si Joel tungkol sa mga digmaan at kalami-dad ng mga huling araw (2:1-11). Tinawag niya ang mga tao upang magsisi (2:12-14; pansinin na ang Pagsasalin ni Joseph Smith sa mga talata 13 at 14 ay nagpapaliwanag na ang mga tao, hindi ang Panginoon, ang kailangang magsisi). Nagpropesiya si Joel na pagpapalain ng Diyos ang kanyang mga tao sa mga huling araw at ibubuhos ang kanyang Espiritu sa kanila (2:15-32;

3:16-17).

Si Amos ay nagministryo sa mga tao sa kaharian ng Israel mula 800 hanggang 750 B.C. Ang karamihan sa mga taong ito ay tumalikod sa katotohanan. Nang harapin ni Amos ang mga tao dahil sa kanilang mga kasalanan, siya ay nagpropesiya ng mas matitinding kaparusahan. Gayunman, binigyang-diin niya na handang linisin ng Diyos ang sinumang magsisisi. Si Amos ay nagpropesiya rin tungkol sa mga huling araw.

Si Joel ay nagministryo sa mga tao sa kaharian ng Juda. Marami sa mga propesiya ni Joel ay tungkol sa mga huling araw.

- Ano ang itinuro ng propelang si Amos tungkol sa kahalagahan ng mga propeta? (Tingnan sa Amos 3:7.) Ano ang itinuturo ng Doktrina at mga Tipan 1:37-38 tungkol sa dapat nating gawing paggalang para sa mga mensahe ng mga propeta?
- Ano ang ipinropesiya ni Amos na magiging bunga kung tatalikuran o ipagwawalang bahala ng Israel ang mensahe ng mga propeta? (Tingnan sa Amos 8:11-13.) Sa paanong mga

paraan maihahambing ang isang taggutom sa kawalan ng salita ng Panginoon? Paano maihahambing sa isang piging ang pagtatamasa sa mga biyaya ng ipinangabalik na ebanghelyo?

- Pagbalik-aralan ang Joel 2:12–32 at 3:16–17 at hanapin ang mga sagot sa mga sumusunod na tanong:

Anong mga paanyaya ang ipinaabot ng Panginoon sa mga nabubuhay sa mga huling araw? Anong mga biyaya ang ipinangako ng Panginoon sa mga susunod sa kanya sa mga huling-araw?

Karagdagang babasahin: Joseph Smith—Kasaysayan 1:41; Doktrina at mga Tipan 1:14–28, 37–38.

Ang Kaluwalhatian ng Sion ay Magiging Pananggalang

Isaias 1–6

Pag-aralan ang Isaias 1–6.

Si Isaias ay nagpropesiya ng maraming bagay tungkol sa misyon ng Tagapagligtas sa mundo, tungkol sa kapahamakan na magiging kasunod ng kasamaan ng Israel, at tungkol sa misyon at tadhana ng huling araw na Israel.

- Marami sa mga babala at propesiya ni Isaias ang angkop kapwa sa kanyang kapanahunan, na panahon ng malaking kasamaan, at sa ating

panahon. Paano nangyayari sa daigdig sa ngayon ang mga kala-gayang inilarawan sa Isaias 1–5?

- Ano ang tatlong banal na lugar na binanggit sa Isaias 4:5–6 na nag-aalok ng kaligtasan mula sa kasamaan? Anong mga pananalita ang ginamit sa mga talatang ito upang mailarawan kung paano tayo mapangangalagaan ng mga banal na lugar na ito?

Karagdagang babasahin: 2 Nephi 11.

36

“Sapagkat Ikaw ay Gumawa ng Kagila-gilalas na Bagay”

Isaias 22; 24–26; 28–30

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Isaias 22:22. Ang Tagapagligtas ang nagbukas ng pintuan patungo sa kinaroroonan ng Ama sa Langit.
- b. Isaias 24:21–22. Ang Tagapagligtas ay nagpakita ng habag sa mga nasa bilangguan ng mga espiritu.
- c. Isaias 25:1–4; 32:1–2. Ang Tagapagligtas ay kalakasan at kanlungan.

d. Isaias 25:6–9. Ang Tagapagligtas ay maghahanda ng piging at sisirain ang “lambong.”

- e. Isaias 25:8. Papahirin ng Tagapagligtas ang ating mga luha.
- f. Isaias 26:19. Ang Tagapagligtas ang magdudulot ng Pagkabuhay na Mag-uli.
- g. Isaias 28:16. Ang Tagapagligtas ang ating tiyak na saligan.

37

h. Isaias 29:4, 9–14, 18, 24.
Ipanunumbalik ng Tagapagligtas ang ebanghelyo sa mundo.

i. Isaias 30:19–21. Alam ng Tagapagligtas ang ating mga pagsusbok at papatnubayan ang ating mga landas.

- Paano “papahirin ng Tagapagligtas ang [ating] mga luha”? (Isaias 25:8).
- Nagpropesiya si Isaias na kapag dumating ang Mesiyas, siya ay mamamatay at mabubuhay na mag-uli (Isaias 25:8). Sino pa ang mabubuhay na mag-uli? (Tingnan sa Isaias 26:19; I Mga Taga Corinto 15:20–22; Alma 11:43–44. Ang lahat ng anak ng Diyos na nabuhay sa mundo ay mabubuhay na mag-uli.) Ano ang ipinahihiwatig ng Isaias 26:19 tungkol sa madarama natin kapag tayo ay nabuhay nang mag-uli? (Tingnan din sa Doktrina at mga Tipan 138:12–16, 50.)

Paghambing ang mga sumusunod

na talata sa Isaias 29 sa kaukulang mga talata upang makita kung paano natupad ang ilan sa mga propesiya ni Isaias:

Isaias 29:4

Moroni 10:27

Isaias 29:9–10, 13

Joseph Smith—
Kasaysayan
1:18–19

Isaias 29:11–12

Joseph Smith—
Kasaysayan
1:63–65

Isaias 29:14

Doktrina at mga
Tipan 4:1; 6:1

- Binanggit ni Isaias ang mga taong lumalapit sa Panginoon sa pamamagitan ng kanilang mga bibig samantalang ang kanilang mga puso ay malayo sa Kanya (Isaias 29:13). Paano tayo makatitiyak na malapit tayo sa Panginoon sa ating mga kaisipan at kilos at gayundin sa ating mga salita?

“Liban sa Akin ay Walang Tagapagligtas”

Isaias 40–49

38

Pag-aralan ang Isaias 40–49.

- Pagbalik-aralan ang Isaias 40:28–31; 42:16; 43:1–4; 44:21–23; at 49:14–16. Habang binabasa ninyo ang bawat talata, maghanap ng mga kasagutan sa mga sumusunod na tanong: Aling katangian ng Tagapagligtas ang binanggit sa talatang ito? Paano nakatutulong na makaragdag sa ating pananampalataya sa Tagapagligtas ang pagkaalam tungkol sa katangiang ito?
- Sa mga banal na kasulatan, ang Babilonia ay kadalasang ginagamit

bilang sagisag ng kasamaan ng daigdig. Ano ang mga bunga ng paghahangad sa mga bagay ng daigdig? (Tingnan sa Isaias 47:1, 5, 7–11.) Ano ang ipinangako ng Panginoon sa mga hahanap sa kanya sa halip na hanapin ang daigdig? (Tingnan sa Isaias 48:17–18.)

- Marami sa mga propesiya sa Isaias 49 ay angkop kapwa sa gawain ng Tagapagligtas at sa gawain ng kanyang mga lingkod. Ano ang itinuturo ng Isaias 49:1–6 tungkol sa ating mga tungkulin sa mga huling araw?

“Anong Pagkaganda sa mga Bundok”

39

Isaias 50–53

Pag-aralan ang Isaias 50–53.

- Ano ang sinasabi sa atin ng Isaias 53:2–5 tungkol sa buhay ng Tagapagligtas? Bakit nauunawaan niya ang ating mga kalungkutan at ating pighati? (Tingnan sa Alma 7:11–13; Mga Hebreo 2:16–18; 4:15.) Paano ninyo nadama na nauunawaan niya ang inyong mga kalungkutan at pighati? Bakit maluwa sa kalooban ng Tagapagligtas na pagdusahan ang sakit ng masugatan, mabugbog, at mahagupit? (Tingnan sa 1 Nephi 19:9.)

- Si Isaias ay nagpropesiya tungkol sa ilang pangyayaring may kaugnayan sa Pagbabayad-sala ng Tagapagligtas. Ano ang itinuturo ng mga sumusunod na talata tungkol sa pagmamahal ng Tagapagligtas at sa kanyang nagbabayad-salang sakripisyo?

Isaias 50:5–7 (tingnan din sa Mateo 26:39; Mga Taga Filipos 2:8)

Isaias 51:6 (tingnan din sa Mosias 16:9; Alma 34:10)

Isaias 53:2–4 (tingnan din sa Alma 7:11–13; Mga Hebreo 2:16–18)

Isaias 53:8–11 (tingnan din sa Mosias 15:10–13)

Karagdagang babasahin: Mosias 14–15.

“Iyong Palakihin ang Dako ng Inyong Tolda”

40

Isaias 54–56; 63–65

Pag-aralan ang Isaias 54–56; 63–65.

- Inihambing ni Isaias ang Simbahan sa isang tolda at ang mga istaka ng Simbahan sa mga istaka [tulos] ng tolda (Isaias 54:2). Ano ang payong ibinigay niya hinggil sa Simbahan at sa mga istaka? (Tingnan sa Isaias 54:2–3.) Ano ang maaari nating gawin upang mapatatag ang istaka kung saan tayo naninirahan?

- Ininulat ni Isaias na ang mga salita ng Diyos ay maaaring magbigay sustansiya sa ating kaluluwa tulad ng ulan at niyebe na nagbibigay sustansiya sa mga buto ng halaman (Isaias 55:10–13). Paano binibigyang sustansiya ng salita ng Diyos ang ating kaluluwa? (Tingnan sa Alma 32:28.)

- Sang-ayon sa nakatala sa Isaias 65:17–25, anong mga kalagayan ang iiral sa Milenyo?

“Ginawa Kita sa Araw na Ito . . . na Pinakahaliging Bakal”

Jeremias 1–2; 15; 20; 26; 36–38

41

Pag-aralan ang Jeremias 1–2; 15; 20; 36–38.

Si Jeremias ay nagministeryo mula 626 hanggang 586 B.C., sa panahon ng pamumuno ng limang hari (mula kay Josias hanggang kay Sedechias). Noong panahon ni Josias ay sinikap niyang baguhin ang mga tao mula sa pagsamba sa mga diyus-diyosan at imoralidad. Ang buhay ni Jeremias ay puno ng kalungkutan, ngunit ang kanyang pagtugon sa pagsubok ay makapagtuturo at makapagbibigay inspirasyon sa atin. Binugbog siya at ikinulong sa pagpopropesiya laban sa kaharian ng Juda. Ang kanyang buhay ay palaging pinagtatangkaan. Gayunman, sa kabila ng lahat ng kahirapan at pakikilaban, siya ay tulad ng isang “haliging bakal” (Jeremias 1:18). Ang aklat ni Jeremias ay nagbibigay ng isang personal at nakapag-iibayo ng pananampalatayang talaan tungkol sa mga tugon ng propetang ito sa mga kalungkutan at kabiguan sa kanyang buhay.

- Ano ang itinuturo sa atin ng pagtawag kay Jeremias tungkol sa doktrina ng pag-oordena noon pa? (Tingnan sa Jeremias 1:5.)
- Anong mga pagsalungat ang nakaharap ni Jeremias habang ginagampanan niya ang misyon na ibinigay sa kanya ng Panginoon? (Tingnan sa Jeremias 20:1–6; 26:7–15; 36:1–6, 20–24, 27–32; 37:12–16; 38:4–13.)
- Ano ang matututuhan natin mula kay Jeremias na makatutulong sa atin kapag nakararanas tayo ng kahirapan?
- Sa Jeremias 20:9, paano inilarawan ni Jeremias ang salita ng Panginoon na nasa kanyang kalooban? Ano sa palagay ninyo ang ibig sabihin ng pagiging tila nag-aalab na apoy sa inyong mga buto ang mga salita ng Panginoon?

“Aking Isusulat sa Kanilang Puso”

Jeremias 16; 23; 29; 31

42

Pag-aralan ang Jeremias 16; 23; 29; 31.

- Sang-ayon sa nakatala sa Jeremias 31:31–34, ano ang ipinangako ng Panginoon na kanyang gagawin sa mga huling araw? (Tingnan din sa Ezekiel 11:17–20; 36:24–28; II Mga Taga Corinto 3:2–3.) Ano ang ibig sabihin ng maisulat sa ating mga

- puso ang batas ng Diyos? Ano ang kailangan nating gawin upang maisulat sa ating puso ang batas ng Diyos?
- Sang-ayon sa Jeremias 29:12–14, ano ang maaari nating gawin upang maging malapit sa Diyos?

Karagdagang babasahin: Jeremias 3–9; 13; 30; 32:37–42; 33; 35.

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Ezekiel 34. Pinagalitan ng Panginoon ang mga pastol na hindi nagpapakain sa kawan. Hahanapin niya ang lahat ng naliligaw na tupa at siya ang kanilang magiging Pastol.
- b. Ezekiel 18:21–32. Itinuro ni Ezekiel na ang masasama na magsisisi ay maliligtas at ang mga matwid na bumabaling sa kasamaan ay itataboy.
- c. Ezekiel 37:1–14. Si Ezekiel ay nakakita ng isang pangitain kung saan maraming tuyong buto ang nabigyang buhay.
- d. Ezekiel 37:15–28. Si Ezekiel ay nagpropesiya na ang tungkod ni Juda at ang tungkod ni Jose ay magiging isa sa kamay ng Panginoon.

Noong 597 B.C., dinala sa pagkabihag ni Haring Nabucodonosor ang maraming tao mula sa kaharian ng Juda. Kabilang sa mga bihag na ito ay si Ezekiel, na tinawag ng Panginoon bilang isang propeta pagkaraan ng limang taon. Si Ezekiel ay nagministryo sa kanyang mga tao na ipinatao [ng kalaban] hanggang 570 B.C.

Ang mga isinulat ni Ezekiel ay kinapalooban ng galit at mga pangako na

naaangkop hindi lamang sa sinaunang kaharian ng Juda kundi sa lahat ng Israel, kabilang na ang mga miyembro ng Simbahan sa ngayon. Kahit na winasak ang Jerusalem, nakinita ni Ezekiel ang araw kung kailan titipunin at ipanunumbalik ang Israel.

- Sino ang “mga pastol ng Israel” na binanggit sa Ezekiel 34? Sa anong mga paraan maituturing ang bawat isa sa atin na isang pastol ng Israel?
- Paanong ang Tagapagligtas ay tulad ng isang pastol sa atin? (Tingnan sa Ezekiel 34:11–16; Mga Awit 23.)
- Ano ang ibig sabihin ng “magbagong loob at magbagong diwa”? (Ezekiel 18:31). Paano natin mararanasan itong pagbabago ng puso na ito? (Tingnan sa Alma 5:7–14.)
- Sa propesiyang nakatala sa Ezekiel 37:15–28, ang isa sa mga bagay na isinasagisag ng tungkod ni Juda ay ang Biblia. Ang isa sa mga bagay na isinasagisag ng tungkod ni Jose ay ang Aklat ni Mormon. Anong mga biyaya ang dumating mula sa pagkakaroon ng Aklat ni Mormon bilang karagdagan sa Biblia?

Karagdagang babasahin: Ezekiel 2.

“Bawat Likhang may Buhay . . . Saan mang Dako Umaagos ang Tubig, ay Mabubuhay”

Ezekiel 43–44; 47

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Ezekiel 43:1–12; 44:6–9, 23. Ipinakita kay Ezekiel ang isang pangitain tungkol sa templo sa Jerusalem.

- b. Ezekiel 47:1, 6–12. Si Ezekiel ay nakakita ng isang ilog na dumadaloy mula sa templo na nagbigay buhay sa disyerto at nagpagaling sa Patay na Dagat (Dead Sea).
- c. Ezekiel 47:2–5. Sinukat ni Ezekiel ang lalim ng ilog at natuklasan na ang tubig ay lalong lumalalim sa tuwing lulusong siya dito.
- Ano ang matututuhan ninyo tungkol sa templo mula sa Ezekiel 43:1–12 at 44:6–9, 23?
  - Sang-ayon sa pangitain ni Ezekiel, anong mga pagbabago ang magaganap sa ilang ng Judea at sa Patay

na Dagat, na nasa silangan ng Jerusalem, dahil sa ilog na dumadaloy mula sa templo? (Tingnan sa Ezekiel 47:6–12.) Paano nakapagpapagaling at nagbibigay buhay ang tubig ng buhay na nakukuha sa templo sa mga kasal? mag-anak? ating mga ninuno? sa Simbahan?

Habang pinag-aaralan ninyo ang pangyayari sa Ezekiel 47:1, 6–12, maaari rin ninyong naisang pag-aralan ang Apocalipsis 22:1–3 at 1 Nephi 8:10–11; 11:25. Pansinin ang magkakatulad na larawan sa mga talatang ito.

“Kung Ako’y Mamatay ay Mamatay”

Daniel 1; 3; 6; Esther 3–5; 7–8

45

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Daniel 1. Si Daniel at ang kanyang mga kaibigan ay tumangging kainin ang pagkain ni Haring Nabucodonosor (1:1–16). Binasbasan ng Panginoon si Daniel at ang kanyang mga kaibigan ng mabuting kalusugan at karunungan (1:17–21).
- b. Daniel 3. Sina Sadrach, Mesach, at Abed-nego ay tumangging sumamba sa mga diyos-diyosan ni Haring Nabucodonosor (3:1–12). Ipinatapon sila ni Haring Nabucodonosor sa isang hurnong nagniningas, at iniligtas sila ng Panginoon mula sa kamatayan (3:13–30).
- c. Daniel 6. Hinikayat ng mga tauhan ni Haring Darius ang hari na lumagda sa isang kautusan na sa loob ng 30 araw ang lahat ng mga kahilingan ay kailangang sa kanya idulog sa halip na sa kaninumang tao o sa Diyos (6:1–9). Sa kabila ng utos ng

hari, si Daniel ay nanalangin pa rin sa Diyos (6:10–13). Bilang parusa sa pagsuway sa utos, si Daniel ay itina-pon sa balon ng mga leon (6:14–17). Nagsugo ang Panginoon ng isang anghel upang pangalagaan si Daniel (6:18–23).

- d. Esther 3–5; 7–8. Si Mardocheo, na pinsan ni Esther, ay tumangging yumukod kay Aman (3:1–4). Hinikayat ni Aman si Haring Assuero na maghanda ng isang kautusan na magtatakda ng kamatayan ng lahat ng mga Judio sa kaharian (3:5–14). Natuklasan ni Esther ang plano ni Aman na pagpatay sa kanyang mga tao at itinaya ang kanyang buhay sa pamamagitan ng pagpunta kay Haring Assuero para humingi ng tulong (4:1–17). Tinanggap ng hari si Esther at ipinagkaloob ang kanyang kahilingan na magpunta sa isang piging na kasama si Aman (5:1–8). Sa piging ay inihayag ni Esther ang plano ni

Aman na patayin ang mga Judio (7:1–6). Ipinabitay ng hari si Aman (7:7–10). Pinarangalan ng hari si Mardocheo at ipinagkaloo ang kahilingan ni Esther na baligtarin ang utos ni Aman (8:1–17).

Bilang isang kabataan, si Daniel ay dinalang bihag mula sa Jerusalem patungong Babilonia. Siya at iba pang matatalino at may kakayahang mga kabataang Hebreo—kabilang ang kanyang mga kaibigan na sina Sadrach, Mesach, at Abed-nego—ay sinanay sa kaharian ni Haring Nabucodonosor.

Si Esther ay isang babaing Judio na nabuhay pagkatapos na pagkatapos ng kapanahunan ni Daniel. Pagkatapos mamatay ang kanyang mga magulang, siya ay pinalaki ng kanyang pinsang si Mardocheo. Si Esther ay napakaganda, at si Assuero, ang hari ng Persia at Media, ay lugod na lugod sa kanyang kagandahan kung kaya't siya ay ginawa niyang reyna.

- Ano ang iminungkahi ni Daniel at ng kanyang mga kaibigan nang

bigyan sila ng karne at alak ng hari? (Tingnan sa Daniel 1:8–14.) Paanong ang mga biyayang natanggap nila ay katulad ng mga pangako ng Panginoon sa atin kung susundin natin ang Salita ng Karunungan? (Tingnan sa Daniel 1:15, 17, 20; Doktrina at mga Tipan 89:18–20.)

- Ano ang nangyari nang itapon sina Sadrach, Mesach, at Abed-nego sa hurno? (Tingnan sa Daniel 3:21–27.) Sino ang kasama nila sa hurno? (Tingnan sa Daniel 3:25.) Paano tayo tinutulungan ng Tagapagligtas kapag bumabaling tayo sa kanya sa oras ng ating mga pagsubok?
- Anong mga hamon ang hinaharap natin sa ngayon na nangangailangan ng lakas ng loob na tulad ng kay Esther? Anong mga biyaya ang matatanggap natin habang sinisikap nating gawin ang tama kahit na nahaharap tayo sa mahihirap na ibubunga nito?

Karagdagang babasahin: Esther 1–2; 6; 9–10.

“Isang Kaharian na Hindi Magigiba Kailanman”

Daniel 2

46

Pag-aralan ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

a. Daniel 2:1–23. Si Haring Nabucodonosor ay may isang panaginip at inutusan ang kanyang mga tagapayo na ilarawan at bigyan ito ng pakahulugan (2:1–13). Si Daniel ay nanalanging kasama ng kanyang mga kaibigan, at inihayag ng Diyos sa kanya ang panaginip at pakahulugan nito (2:14–23).

b. Daniel 2:24–49. Inihayag ni Daniel na ang panaginip ni Haring

Nabucodonosor ay nagpopropesiya tungkol sa pagbangon at pagbagsak ng malalaking kaharian ng mundo at sa pagtatagumpay ng kaharian ng Diyos laban sa iba pang kaharian.

- Paano inilarawan ni Daniel ang malaking larawang nakita ng hari sa kanyang panaginip? (Tingnan sa Daniel 2:31–33.) Ano ang isinasagisag ng magkakaibang bahagi ng larawan (image)? (Tingnan sa Daniel 2:36–43.)

- Ano ang isinasagisag ng “bato . . . [na] natibag . . . hindi ng mga

kamay”? (Tingnan sa Daniel 2:44–45; Doktrina at mga Tipan 65:2.) Ano ang ipinropesiya ni Daniel hinggil sa Simbahan sa mga huling araw? (Tingnan sa Daniel 2:34–35, 44.) Paano natutupad ngayon ang prope-

siya ni Daniel na ang Simbahan ay “pupunuin ang buong mundo” at “hindi magigiba kailanman”?

Karagdagang babasahin: Doktrina at mga Tipan 65.

“Magsibangon Tayo at Magtatag”

Ezra 1–8; Nehemias 1–2; 4; 6; 8

47

Pag-aralan nang may panalangin ang mga sumusunod na banal na kasulatan:

- a. Ezra 1–6. Pinalaya ni Haring Ciro ang mga Judio na naging bihag sa Babilonia at inanyayahan silang magbalik sa Jerusalem at itayong muli ang templo (Ezra 1). Pinamunuan nina Zorobabel at Jesua ang tinatayang mga 50,000 katao pabalik sa Jerusalem, at sinimulan nilang itayong muli ang templo (Ezra 2–3). Ang mga Samaritano ay nag-alok na tumulong sa templo, ang alok ay tinanggihan, at nagtangkang pigilin ang gawain; ang pagtatayong muli ay nahinto (Ezra 4). Makalipas ang ilang taon, hinikayat ng mga propetang sina Hageo at Zacharias ang mga Judio na tapusin ang templo; ang mga Samaritano ay patuloy na sumalungat dito (Ezra 5; tingnan din sa Hagai 1). Binago ni Haring Darius ang utos na itayong muli ang templo, at ito ay natapos at inilaan noong bandang 515 B.C. (Ezra 6).
- b. Ezra 7–8. Si Ezra ay tumanggap ng pahintulot mula kay Haring Artajerjes ng Persia na pamunuan ang isa pang grupo ng mga Judio pabalik sa Jerusalem. Nag-ayuno at nanalangin si Ezra at ang kanyang mga tao, at pinangalagaan sila ng Panginoon.
- c. Nehemias 1–2; 4; 6. Nang malaman na ang mga Judio na nagbalik sa

Jerusalem ay “nasa malaking kapighatian at kakutyaan,” si Nehemias ay nakatanggap ng pahintulot mula kay Haring Artajerjes na magpunta sa Jerusalem upang itayong muli ang mga pader ng lungsod (Nehemias 1–2). Pinigilan ng mga kaaway ang mga Judio sa pagtatayong muli ng mga pader. Pinanatili ni Nehemias ang pagsulong ng gawain hanggang sa matapos ang mga pader (Nehemias 4; 6).

- d. Nehemias 8. Matapos maitayong muli ang mga pader sa paligid ng Jerusalem, binasa ni Ezra ang mga banal na kasulatan sa mga tao. Ang mga tao ay tumangis at nagnais na sundin ang mga salitang nasasaad sa batas.

Pagkamatay ni Nabucodonosor noong 562 B.C., ang Babilonia ay mabilis na nawala sa kapangyarihan. Noong 539 B.C., ang Babilonia ay bumagsak sa kamay ng mga taga Media at Persia, na nagkaisa sa ilalim ng pamumuno ni Ciro (tingnan sa Daniel 5). Hindi tulad ni Nabucodonosor, si Ciro ay isang mabait na pinuno na mabait na naki-tungo sa mga taong nabihag at iginalang niya ang kanilang mga relihiyon.

Pagkatapos na pagkatapos na magapi ang Babilonia, inanyayahan ni Ciro ang mga Judio (mga Israelita) sa kanyang kaharian upang magbalik sa Jerusalem at itayong muli ang templo.

Noong 458 B.C., isang saserdote at escribang Judio, ang nagdala ng isa pang grupo ng mga Judio pabalik sa Jerusalem mula sa Babilonia. Si Nehemias, isang Judio na humahawak sa mahalagang katungkulan na tagahawak ng saro (butler) sa kaharian ng hari ng Babilonia, ay tumanggap ng utos mula sa hari na nagpapahintulot sa kanyang itayong muli ang mga pader ng Jerusalem. Sina Nehemias at Ezra ay magkasamang gumawa upang tulungan ang mga Judio sa pagtupad sa gawaing ito.

- Ano ang ginawa ni Nehemias nang hilingin sa kanya ni Sanballat na tumigil sa pagtatrabaho at makipagkita sa kanya? (Tingnan sa Nehemias 6:1–4.) Paano sinisikap ng ilang tao na gambalain ang mga

miyembro ng Simbahan mula sa paggawa ng gawain ng Panginoon ngayon? Paano tayo dapat tumugon sa mga gayong panggagambala?

- Gaano katagal binasa ni Ezra sa mga tao ang mga banal na kasulatan? (Tingnan sa Nehemias 8:3, 17–18.) Paano tumugon ang mga tao? (Tingnan sa Nehemias 8:3, 6, 9, 12.) Paano tayo higit na makapagbibigay pansin sa pagbabasa ng mga banal na kasulatan? Paano tayo magkakaroon ng pananabik sa mga banal na kasulatan tulad ng pananabik na tinaglay ng mga taong ito?

Karagdagang babasahin: Hagai 1; “Ezra,” Ang Gabay sa mga Banal na Kasulatan; “Nehemias,” Ang Gabay sa mga Banal na Kasulatan.

“Ang Dakila at Kakila-kilabot na Araw ng Panginoon”

Zacarias 10–14; Malakias

Pag-aralan ang Zacarias 10–14 at Malakias.

- Nagpropesiya sina Zacarias at Malakias tungkol sa maraming pangyayaring magaganap sa mga huling araw. Ano ang mga pangyayaring inilalarawan sa sumusunod na mga talata?

Zacarias 12:2–3, 8–9

Zacarias 14:3–4 (tingnan din sa Doktrina at mga Tipan 45:48)

Zacarias 12:10; 13:6 (tingnan din sa Doktrina at mga Tipan 45:51–53)

Zacarias 14:5 (tingnan din sa Doktrina at mga Tipan 88:96–98)

Zacarias 14:9

Zacarias 14:12–13; Malakias 4:1–3 (tingnan din sa 1 Nephi 22:15–17, 19)

Malakias 3:1

Malakias 4:5–6 (tingnan din sa Doktrina at mga Tipan 2; 110:13–16)

- Sinabi ni Malakias na “ninanakawan ng mga tao ang Diyos” kapag hindi sila nagbabayad ng ikapu at mga handog (Malakias 3:8–9). Paano ito naging totoo?
- Ano ang ibig sabihin ng “ibaling ang mga puso ng mga ama sa kaniilang mga anak, at ang mga puso ng mga anak sa kaniilang mga ama”? (Ang ibig sabihin nito ay mabuklod magpakailanman sa lahat ng ating mga ninuno—ang ating “mga

ama"—at sa lahat ng ating mga inapo—ang ating "mga anak"—sa pamamagitan ng kapangyarihan ng pagbubuklod ng pagkasaserdote at ng mga ordenansa sa templo para sa mga buhay at sa mga patay.)

- Paano ninyo nadamang bumaling ang inyong puso sa inyong mga ninuno habang ginagawa ninyo ang

kasaysayan ng mag-anak at gawain sa templo para sa kanila? Paano ibinabaling ng mga pangako ng mga tipan sa templo ang inyong puso sa inyong mga magulang, kabiya, at mga anak?

Karagdagang babasahin: Doktrina at mga Tipan 45.

ANG SIMBAHAN NI
JESUCRISTO
NG MGA BANAL
SA MGA HULING ARAW

Pabalat sa harapan: Dinala ni Ana ang Kanyang
Anal na si Samuel kay Eli, ni Robert T. Barrett

© 1997 ng Ang Simbahan ni Jesucristo
ng mga Banal sa mga Huling Araw
Ang lahat ng karapatan ay nakalaan
Inilimbag sa Estados Unidos ng Amerika
Pagsang-ayon sa Ingles: 9/95

Pagsang-ayon sa pagsasalin: 9/95
Pagsasalin ng *Old Testament: Class Member Study Guide*
Inilathala ng Ang Simbahan ni Jesucristo ng mga Banal sa mga Huling Araw
Lungsod ng Salt Lake, Utah
34592 893 Tagalog

TAGALOG

34592 893